

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXXXVIII. évfolyam • 2003. április

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Erdészfotósok tárlata

Halk szavú, jó szemű emberek az erdészek. Ez közhely, de íme a bizonyíték. Legalább is, ami a jó szemeket illeti. Az Erdők világnapjáról fotókiállítással emlékeztünk meg az Erdészeti Információs Központban. Az Erdei színek és formák felvételeit *Detrich Miklós*, *Greguss László Géza*, *Kmoskó András*, *Szakács László* és *Zétényi Zoltán* rögzítette. A méltatást *Duska József*, az OEE általános alelnöke, a Bükk Nemzeti Park igazgatója vállalta.

A gyönyörű képek láttán érzett örömnkbe némi szomorúság vegyült. A sajtó szép számú (három kamera, három rádió) képviselőjén kívül csak néhány vendég tisztelte meg az ünnepi alkalmat. Szeretettel hívjuk és várjuk a Kollégákat!

Z.Z.

A megnyitóval egyidőben mutatták be az „Erdő és az Ember” videorosozat ötödik részét, mely az erdészeti oktatás hagyományait mutatja be Selmechányától Ópusztaszerig, jelezve a nézőnek, hogy az erdészek évszázadok óta jelentős közjóléti tevékenységet folytatnak.

1. *Szakács László: A tél színei*
2. *Detrich Miklós: Kócos fekete szépségek*
3. *Zétényi Zoltán: Pókháló*
4. *Kmoskó András: Piros, fehér, zöld*
5. *Greguss László Géza: Nappali pávaszem*

A harmadik oldal

Ne tagadjuk, ágazatunk sem tudott kibújni a kegyetlen monetáris politika batása alól, mert jelenleg nem a biológia törvényeinek megfelelő tevékenység, hanem az ökonómiai mutatók minősítik.

Tulajdonképpen kit érdekel az erdő mint életközösséget? Mi jut eszébe vajon a szakembernek például a Drávasíkon fekvő Bűrüs 16A, 110-180! éves büккеlegyes kocsányos tölgyes katedrálisról, ahol a megtelepedett újulatfoltok már a jövő erdőképét is előrevetítik?

A válaszokból egyértelműen kiderül kiknek mi a fontos:

- növényföldrajzi különlegesség, stabil életközösség, védendő természeti érték, egészséges emberi környezet, biológiai sokféleség,
- hatékonysági mutató, nyereségérdekelte gazdálkodás, a nemzetgazdaság materiális igényeinek kielégítése, piacorientált termelés,

Nem nehéz eldönteni, hogy a közvélemény melyik táborot részesíti kedvezőbb elbírálásban. Igen, mert nem volt olyan felelős erdész az elmúlt tíz év során, aki egyértelműen a nyilvánosság elé tárja az 1879. évi korszak törvény szellemében több mint száz éve európai szinten folyó erdőgazdálkodásunkat!

Mi történt velünk? kérdezi Nemeskürty tanár úr a XX. századot elemző könyvében. Tudjuk, de nem tanultunk belőle!

Mi történt velünk erdészekkel? Fogyunk! A hatékonysági mutató szakember-áldozattal jár. Csökken a súlyunk a nemzetgazdaságban. Védekezünk, magyarázkodunk. Nincs erdészeti politikánk! A tulajdonos mind a mai napig nem döntött az erdővel kapcsolatos képviselhető célokról.

Mi zajlik az erdőben? Az erdész örül a megtelepedő tölgy, bükk újulatának, elvégzi a felújítóvágást, majd elkezd a legszebb erdész munkát – az új erdő felnevelését. Nem tesz mást, mint gondolja ezt a csodálatos életközösséget! Sajnos nem gondol a reklámra.

Eközben folyik az ökonómiai elemzés-értékelés. A költségek misztikus fogalomná válnak olyannyira, hogy nincs jelentősége az erdész által is megalkotott stabil életközösségnek. Kiderül, hogy az erdő már nem képes ennyi ember ellátására. Valakik feleslegesnek válnak. Természetesen az erdészek, az alkotók! Egy teljesen elhibázott filozófia áldozataivá válhatunk. Az ilyen döntést sugallókat sohasem érdekelte az ERDŐ!

Vissza kellene térni az 1879. évi bölcsőt jelentő elvekhez. Együtt, igen a természetvédelemmel közösen, biztonságosan többre jutnánk!

Dr. Papp Tivadar

Tartalom

Bidló András – Heil Bálint – Kovács Gábor:
A hegyi juhar termőhelyi igénye98

Riedl Gyula:
Magánerdő-gazdálkodás az Egyesület történelmében100

Paulo Kaphinovszkij:
A magyar királyok gondoltak a jövőre104

Gyuricza Sándor:
A gombász ember lélektana105

Környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XIII. országos találkozója, Szombathely107

Apatóczy István:
Interjú Varga Jánossal111

Pápai Gábor:
Erdész, ki itt dolgozol, hagyj fel minden reménnyel113

Makkai József:
Erdőmaffia Erdélyben114

Forrás a fővárosi erdőknek116

Ormos Balázs:
A magyar erdőgazdálkodás az EU-csatlakozás küszöbén117

„Így látom az erdőt” rajzpályázat118

Éves munkaterv 2003. évre120

Egyesületi hírek121

Az erdővédelem magyarországi szakirodalmi (1792-2000)128

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXXXVIII. évfolyam 4. szám (április)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **DR. SZIKRA DEZSŐ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: Andrási Pál, Apatóczy István, dr. Bartha Dénes, Detrich Miklós, Greguss László Géza, dr. Járasi Lőrinc, dr. Sárvári János, Zétényi Zoltán.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **CSERÉP JÁNOS elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2003. március 31.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképzünk: Erdőgazdálkodás, természetvédelem. Fotó: Pápai Gábor.

Az év fája

A hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*) termőhelyi igénye

A hegyi juhar hazánk erdőterületének csak mintegy 0,02 %-át adja (Gencsi – Vancsura 1997), de jelentősége ennél sokkal nagyobb, mivel – főleg hegyvidéki, bükkös – erdeink igen fontos elegyfaja. Fiatalkori gyors növekedése, a főfaj törzsének árnyalása és értékes faanyaga miatt, elegyítése – a számára megfelelő termőhelyeken – kívánatos. A következőkben szeretnénk röviden áttekinteni, melyek azok a termőhelyek, ahol a hegyi juhar elegyítése szóba jöhet, illetve, ahol megtalálja a számára szükséges ökológiai feltételeket.

Klímaigénye

A hegyi juhar klímaigénye a bükkéhez hasonlítható, bár annál magasabb fekvésben találja meg optimumát. Az Alpokban és a Kárpátokban, akár 1600 m tengerszint feletti magasságig is felhatol, a mádárberkenye mellett az egyik legmagasabbra hatoló lombos fafaj. Ezek a területeken, a bükkösök mellett, a montán lucosok és jegenyefenyves-lucosok, illetve a szubalpin lucosok fontos elegyfaja. Kedveli a magas relatív páratartalmú, hűvös, montán klímát. Hazánkban ilyen klímájú területeket a hegyvidékek magasabb fekvésű részein, északi, illetve északnyugati oldalakon és szűk völgyekben talál. A mélyebb és melegebb fekvésű hegyvidéki részeken, természetes módon, már nem jelenik meg, bár a Visegrádi-hegységben északnyugati kitétségben 165 m-es tengerszint feletti magasságban is megjelenik (Gencsi – Vancsura, 1997)

– számunkra kérdéses, hogy ez az állomány nem telepítés eredménye-e. Németországban megemlítik (Mayer, 1977), mint a kocsánytalan tölgyesek elegyfaját, és az ország északi részén megjelenik az alföldi területeken is.

Közepes hőigényű, az éghajlati szélsőségeket kerüli. A hideg teleket jól tűri, de a korai fagyok károsíthatják. Európa északi területein, a fagyérzékenysége miatt, nem fordul elő (Rubner, 1953), ugyanakkor az Alpokban nem érzékeny a kései fagyokra. A mélyebb fekvésből eredő hegyi juhar származások két héttel korábban hajtanak ki és két-három héttel később hullajtják el leveleiket, mint a magasabb fekvésből eredő egyedek. Vékony kérge miatt kéregaszás is előfordul.

Nagy, intenzíven párologtató levelei miatt fontos, hogy mindig elegendő víz álljon a rendelkezésére és magas legyen a levegő páratartalma, mivel transzspirációját szárazabb időszakokban sem tudja jelentős mértékben csökkenteni. A hegyi juhar levelére jellemző, hogy a száraz időszakban, a sztómák (gázcsere-nyílások) bezáródása után, viszonylag kis vízvesztés esetén is már fellépnek az első aszálykárok (Lyr et al., 1992). A szárazságot és a nyári aszályt nehezen viseli el.

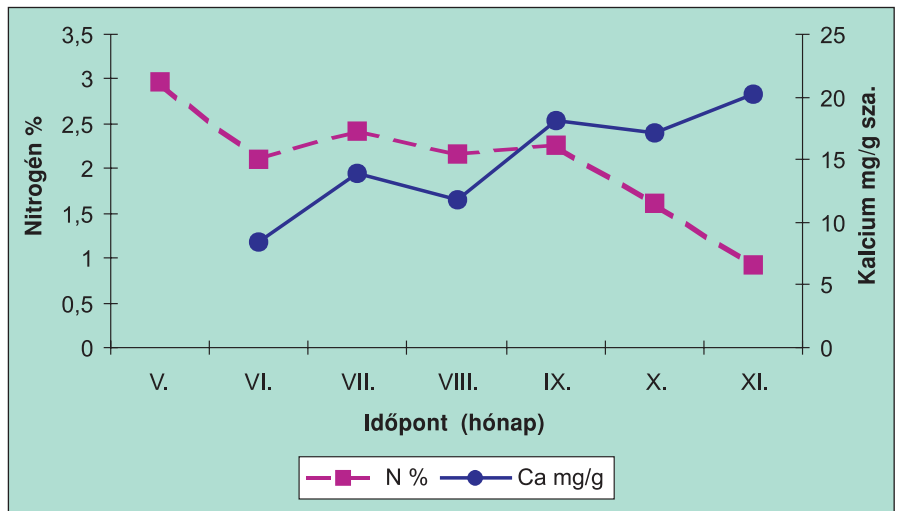
Hidrológiai igénye

Mint hegy- és dombvidéki fajtát, a hegyi juhar leggyakrabban a többletvízhatástól független termőhelyeken találjuk meg. Ha megfelelő mennyiségű és eloszlású a csapadék, és a talaj jó víztároló képességgel rendelkezik, nincs szüksége talajvízből származó többletvízre. Ugyanakkor a legtöbb fafajhoz hasonlóan, meghálálja a szivárgó vízből származó többletvizet, mivel a talaj víztartalmával szemben igényes.

A hegyi juhart a múlt században jelentős területekre ültették, így ma már hazánkban – a Nagyalföld egyes részeinek kivételével – mindenütt előfordul (Bartha, 2003). A szárazabb, domb- és sík vidéki területekre ültetett hegyi juhar állományok a talajból származó többletvíz hiányában nem megfelelő növekedésűek. Azokon a területeken, ahol a talajból víztöbblet juthatnak, és nincs pangó víz, jól fejlődő állományokat találhatunk. Itt a faj vízigénye kielégül és a levegő nedvességtartalma is magasabb. A tartós, többhetes elárasztást, már nem viseli el, így ártereken elsősorban a valamikori tölgy-kóris-szil ligeterdők helyén, azaz magasabb fekvésben találhatunk szép állományokat.

Talajigénye

A hegyi juhar igényes a talajokkal szemben. Az ásványi és humuszkolloidokban, azaz agyagásványokban és szerves anyagban gazdag talajokat kedveli, mivel ezek képesek csak a növekedéséhez szükséges nagy víz- és tápanyagmennyiséget szolgáltatni. Homokterületeken nem növekszik megfelelően, de kedveli a jól szellőzött talajokat. A bázisokban gazdag, mésztartalmú alapközetből képződött talajokon gyakrabban fordul elő, mint a savanyú kémhatású,

A tápelem-tartalom változása a vegetációs időszak alatt hegyi juharnál

szilikátokban gazdagabb kőzetekből képződött talajokon. Mész, andezit, bazalt, diabáz, gabbró, gránit, márga, lösz alapköveten, ha az azt borító vályogos szint elég vastag, igen jól fejlődik (Otto, 1996). A talaj kémhatásával szemben nem támaszt nagy igényeket, így mind a gyengén savanyú, mind a semleges és a gyengén lúgos kémhatású talajokon megtaláljuk.

A fentiek alapján elsősorban a hegyvidékekre jellemző barna erdőtalajokon (barnaföld, agyagbemosódásos, podzolos, pszeudoglejes és savanyú nem podzolos barna erdőtalaj) növekszik megfelelően, de megtaláljuk a lejtőhordaléktalajokon, a közethatású talajokon (rankerek, rendzinák, humuszkarbonát talajok) és a köves-sziklás vázlatalajokon is. Utóbbiakon elsősorban szurdokerdőkben fordul elő, ahol névadó és állományképző, bükköseink egyik legértékesebb elegyfaja (Csapody et al., 1966). Ha klímaigénye kielégül – gyakori a gyengén erodált, mélyen felaprózódott, humuszban gazdag, meszes alapkövetű oldalakon. Ezek a helyeken különösen fontos, hogy megfelelő mennyiségű nedvesség álljon egész vegetációs időszakban a rendelkezésére. Síkságokon igen szépen fejlődik a mocsári és ártéri erdőtalajokon (Kolozsár, 1987). Időszakos vízhatású humuszos öntéstalajokon gyakran ültették nemes nyárok alá második szintnek.

Gyökérzete – hasonlóan a bükkéhez – szabálytalan, erősen elágazó, viszonylag sekély (100 – 150 cm), szívalakú gyökérzet, amelynek mindegyik részén található vízszintes és függőleges gyökerek. Viszonylag kis távolságon belül található eltérő számú hajszálygyökérzetet tartalmazó részek. A tömött, illetve nagy vázlatalmú talajokba viszonylag nehezen hatol be a gyökérzete, a pszeudoglejes talajoknál csak a felszint hálózta át, igaz rendkívül intenzíven. A hegyi juhar a nem túl tömött, jól szellőző talajokat kedveli, ahol a gyökérzete is jól tud fejlődni.

Tápanyagigénye

Az erdőállományok jó növekedésének és megfelelő egészségi állapotának egyik igen fontos feltétele a kedvező tápanyag-ellátottság. Ugyanakkor a növények jó tápelem-ellátottsága utal arra, hogy az állomány számára kedvező körülmények között fejlődik. A hegyi juhar nagy tápanyagigényű (Kolozsár, 1987), igényes a talaj tápanyagtartalmával szemben (Otto, 1996). Nagy, nitrogénben és kalciumban gazdag lombtö-

A hegyi juhar és a bükk levelek tápelem-tartalma a vegetációs időszak közepén

Tápelem	A Soproni-hegyvidéken		Irodalmi adatok* juharban
	hegyi juharban	bükkben	
Nitrogén (%)	2,1 – 3,0	1,03 – 2,63	1,70 – 2,20
Foszfor (%)	0,33 – 1,00	0,49 – 1,43	0,15 – 0,25
Kálium (%)	0,65 – 1,11	0,25 – 1,55	1,00 – 1,50
Kalcium (%)	0,85 – 2,0	0,67 – 1,79	0,30 – 1,50
Magnézium (%)	0,19 – 0,31	0,17 – 0,41	0,15 – 0,30
Kén (%)	0,13 – 0,23	0,09 – 0,24	
Alumínium (ppm)	42 – 86	22 – 334	
Vas (ppm)	43 – 140	32 – 227	
Bór (ppm)	43 – 99	17 – 85	15 – 40
Réz (ppm)	1,7 – 12,8	1,1 – 18	6 – 12
Mangán (ppm)	981 – 3070	316 – 2861	30 – 150
Cink (ppm)	181 – 279	160 – 381	15 – 50

(Megjegyzés: * – Ulrich 1990/91 nyomán, a levelek kielégítő tápelem-ellátottsági szintje.)

mege van, ami könnyen bomlik, így kedvezően befolyásolja az erdőtalaj mikrobiológiai tevékenységét és az erdő tápanyagforgalmát (Gencsi – Vancsura, 1997).

A Soproni-hegyvidéken az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA T – 025525 és T – 035051 számú kutatás) támogatásával vizsgáljuk néhány erdőállomány tápelem-körforgalmát. A vizsgálatba bevont néhány hegyi juhar-egyed levelének tápelem-tartalma (l. táblázat) lényegesen jobb ellátottsági szintet mutat, mint azt a külföldi irodalmi adatok alapján elvártuk volna. Érdekes lenne megvizsgálni, hogy ez Magyarország többi hegyi juhar állományára is igaz, vagy csak egyedi jelenséggel van dolgunk.

A vegetációs időszak alatt a levelek tápelem-tartalma jelentősen változik. (A levelek tápelem-tartalmát, ezért lombos fák esetén, lombszíneződés előtt három héttel mérjük.) Az egyes tápelemek koncentrációja a vegetációs időszak alatt

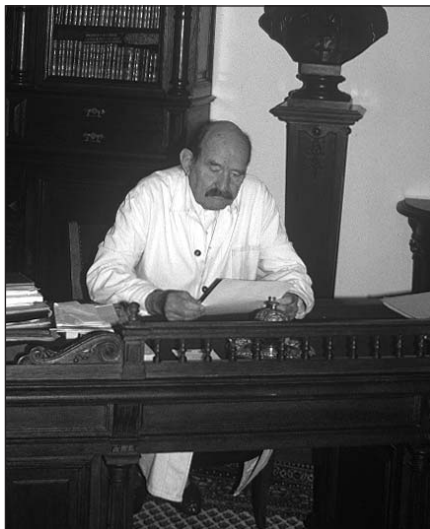
fokozatosan növekedett (pl. kalcium, bór, vas, mangán), másoké csökkent (pl. nitrogén, réz, magnézium, foszfor, kén), míg a tápelemek legnagyobb részénél nem következett be változás (l. ábra). Ez megfelel az irodalmi és a bükknél mért adatoknak, és jól mutatja, hogy a növény, miként próbál meg „gazdálkodni” a tápelemekkel. A fontos tápanyagok koncentrációját a levelekben, lehetőség szerint, csökkenteni igyekeznek a lombhullás előtt.

Az egyes fajok tápanyagfelvétele között, még azonos körülmények között is, jelentős különbség lehet. Göttingában, egy erdőállományt vizsgálva megállapították (Lyr et al. 1992), hogy a hegyi juhar korai szövetnedvjében lényegesen kisebb koncentrációban tartalmazott kalciumot, mangánt, rézet és kadmiumot, mint a bükk. Ugyanakkor a hegyi juharban több magnéziumot és ólmot találtak, és cink esetén nem volt jelentős különbség. A Soproni-hegyvidéken, egy állományban vizsgált négy faj (HJ, B, KTT, CSNYE) közül a hegyi juhar levelében volt átlagosan a legtöbb nitrogén, vas, mangán és kén. A hegyi juhar-levelek réztartalma volt, a vizsgált fajok közül a legkisebb.

Érdekes németországi megfigyelés (Otto, 1996), hogy a hegyi juhar számára kedvezőek azok a termőhelyek, ahol nagymértékű a légköri szennyeződésből származó nitrogénülepedés. Ez a nitrogéntöbblet jobb növekedést eredményez, emiatt a hegyi juhar olyan termőhelyeken is előfordul, ahol korábban nem jelent meg. A változó környezeti feltételek miatt számolnunk kell azal is, hogy az egyes fajok visszaszorulnak, míg mások, amelyek a környezeti feltételekhez, változásához jobban alkalmazkodnak, előtérbe kerülhetnek.

Magánerdő-gazdálkodás az Egyesület történelmében

Az új köntösben megjelent Erdészeti Lapok belső tartalma a „Magánerdőben” rovattal gyarapodott. Az e rovatban elhelyező és a megadott témakört illető főtájkári felkérés válaszára az Alapszabályok eszköztára néhány pontjának megvalósulási folyamata adott kiindulási pontot – nem törekedve a teljességre – részben írásos anyag, részben az emlékezet felhasználásával.

Az Országos Erdészeti Egyesület Alapszabályait az uralkodó I. Ferenc József Budán, 1867. június 6-án hagyta jóvá, mely Alapszabályokon elindult Egyesületünk működése.

Ez időben az ország mintegy 16,6 millió kh erdőterületből 2 millió kh állami; 3,4 millió kh alapítványi; 3 millió kh törvényhatósági és községi; 2 millió kh egyházi, hitbizományi, részvénytársasági; 1,9 millió kh közbirtokossági; valamint a gazdasági terv készítésére nem kötelezett erdők területe 4,3 millió kh volt. Az erdők állapota nagyon sok kívánni valót hagyott maga után; sok területen a pusztítások és a rendszertelen gazdálkodás a szakembereken kívül már a tulajdonosok lelkiismeretét is felkavarta.

Egyesületünk első elnöke, *Keglevich Béla* gróf az 1867. augusztus 7-én, Lozoncon tartott közgyűlés megnyitó beszédében, mintegy programot is adva, elemezte a magyar erdészet helyzetét. Először is nem talált indokot arra, hogy az erdők ügyeit három minisztérium felügyeli. Az állami erdők felügyelete a

Pénzügyminisztériumhoz tartozott, Erdészeti Ügyosztály szervezetben, szakemberekkel ellátottan; az alapítványi erdőket az Oktatásügyi Minisztérium felügyelte, szervezeten kívüli 2-3 fő erdészeti szaktanácsadó közreműködésével; a törvényhatósági, községi, a jogi személyek, a közbirtokossági, valamint a magánosok erdejének felügyeletét a Földművelésügyi – Ipar – és Kereskedelmiügyi Minisztérium látta el szervezet és szakemberek nélkül. Ez a minisztérium erdészeti ügyekben csak az adminisztrációs teendőkkel foglalkozott. Az elnök magát a minisztériumot is célszerűnek tartotta külön-külön minisztériumokká szervezni, egyúttal felkérni a Földművelésügyi Minisztériumot, hogy az „erdő – osztályra minden országos erdőségi ügyek vezetését bízva”. Szükségét látta a kormány figyelmét felhívni a nagyarányú erdőpusztításokra, ennek következményeként az elkopárosodásokra, a nagymérvű és nagy kiterjedésű erdei legeltetés károsítására; a már helyrehozhatatlan károokra, a sok helyen rendszertelen erdőgazdálkodásra és az „ezen közgyűlésen tárgyalandó” Erdőtörvény befogadására, annak megalkotására. Megjegyzendő, hogy a közép- és kis erdőbirtokokat, főleg a közbirtokosságok, községek és volt úrbéresek tulajdonát képező erdőket csak a véletlen mentette meg a teljes pusztulástól. Az a körülmény ti., hogy a közlekedési eszközök hiánya miatt az ország egyes részeiben a fa értékesítése nehézségekkel járt. Az elnök kötelességévé tette az Egyesületnek a törvényhozás figyelmét felhívni az erdőket terhelő, „s nem okszerű alapon nyugvó adóra”. Kívánatosnak tartotta, mivel a tulajdonjog biztosítása minden tárgyra kiterjesztendő, „a vadászati jogviszonyok korszerű rendezése ügyében törvényjavaslatot készíteni”. Felismerve a szakemberek idősebb kori aggodalmát, indítványozta „az Országos Erdészeti Egyesület nyugdíjazó és segélyező intézkedéseinek szabályai” Alapszabályokban történő kiegészítését.

A közgyűlés lelkes tetszésnyilvánítással fogadta az elnök helyzetértékelő beszédét és az abban megfogalmazott indítványokkal egyhangúan egyetértve

négy bizottság felállítását szavazta meg a kormányzati és belső előterjesztések kidolgozására. A bizottságok mindegyikének tagja volt *Bedő Albert* egyesületi titkár.

Lényegében ezen alapvető intézkedések megtételével és végrehajtásával, különösen az erdők törvényi védelem alá helyezését illetően, elkezdődött az a munka, ami az Egyesület célkitűzésének megfelelően a magyar erdők és benne zömében a magánerdők gazdálkodásának elősegítését szolgálta.

Gróf Bethlen András földművelésügyi miniszter 1890. évi működéséről a törvényhozás elé terjesztett jelentéséből olvashatjuk: „az Országos Erdészeti Egyesület, amely 1866. végén az előbb említett Egylet helyébe lépett, már több rokonszenvre talált a közönség körében, s megvetve a magyar erdészeti irodalom alapjait, ezen az úton és az ország különböző részeiben tartott gyűléseivel évről-évre szélesebb körben ébresztett figyelmet azon közgazdasági érdekek iránt, melyek az erdők fenntartásához s okszerű kezeléséhez fűződnek s nagy érdeme különösen, hogy az 1879. évi XXXI. törvény cikk megalkotásának nemcsak útjait egyengette, hanem annak előkészítésében tevékeny részt vett. Az első javaslat már 1868-ban kész volt s 1878-ban a törvényhozáshoz is be volt terjesztve, tárgyalás alá azonban 1879-ben került s a kész törvény csak 1880. július 1-én lépett életbe. A késedelem azonban – bár az előbb vázolt helyzet szempontjából kívánatos lett volna, hogy a törvényhozás jóval előbb megoldja feladatát – mert az első javaslat újabb és újabb tárgyalásokon menőn keresztül, mire törvényté vált oly tökéletes szerkezetet nyert, hogy a magyar törvényhozásnak ma is egyik legjobb alkotását képezi.”

Az Egyesület Igazgató Választmánya már kezdettől szorgalmazta az erdőbirtokosok bevonását, aminek egyik eredményeként célkitűzéseivel egybevetően szervezhette 2-3 napos közgyűléseit vidékre, a legtöbb esetben az erdőtulajdonos meghívására. A szakmai bejárások erdőgazdasági tanácskozássá váltak, jegyzőkönyvi hitelességgel tájékoztattak és minden esetben értékeléssel, ajánlásokkal zárultak. Az elmúlt időszak alatt a 132 közgyűlésből (benn 6 rendkívüli) Budapesten 63, vidéken 69 közgyűlést-vándorgyűlést élt meg Egyesületünk.

Az erdőtulajdonosok erdőgazdaságának mind megannyi problémáját karolta fel és megoldásukban adott segítséget a ma 138. évfolyamát élő Erdészeti Lapok, amely rendkívül fontos, időnként meghatározó szerepet töltött be fegyverként és eszközüül az ismertetéseknek. A Lapok kapcsolatokat élesztett és tartott, híreket adott és vett, üzent és válaszolt, szakmai tanulmányokat közölt és ezzel oktatott, ismertetett és eligazított, azonosult és vitatkozott; nem volt borúlátó, tettekre serkentett; szándéka a tagsághoz fűződött nyíltnak és őszintén, tudta, hogy az erdőgazdaság kudarca az Egyesület kudarca is, felemelkedésének viszont részese; mert tudta azt is, hogy az Egyesület nem hivatal, ahol parancs is van, hanem a célkitűzését megvalósítandó, az egyet- és együttakarás tudatában kér és köszön. Rendkívül jelentős szerepet vállalt a Közleményekkel, amely rovat az egyesületi élet tükörképe; nem rivalizál és ma ügyet szolgálva áll a MEGOSZ orgánuma, az Erdőgazda mellé. Az Erdészeti Lapok tág teret adott minden szakember és erdőtulajdonos szakmai közleményeinek. Hasznos publikációk közlésével segítette az erdőtulajdonosokat, példaként említve az 1908. évfolyamában *Cserny Győző* kir. alerdőfelügyelő tollából megjelent, mintegy 27 oldal terjedelmű „Kisebb magánerdők pusztulásának kérdéséhez”, illetőleg „Magán-erdőgazdaságok javításának kérdéséhez” című tanulmányokat. A szakkérdések hiteles tájékoztatásával megbecsülést szerzett, olvasmányai szakmai éhséget elégítettek ki, bepillantást engedett a testületi életbe, együtt élt a tagsággal. Olvasmányaiából kitűnően felémelő érzést vált ki a kézfogás, amely a szakmai viták érlelődésében, esetileg ellenkező vélemények, vagy más nézőpontok ellenére is mindenkor és szektortmentesen a magyar erdők ügyét az alázat lelkületével szolgálta.

Nagy jelentőségű kötelességének érezte az Egyesület a magánerdőgazdaságok szakmai kezelésének ügyét. Ráirányította az erdőtulajdonosok figyelmét erdeik szakszerű kezelésének szükségességére, ugyanakkor eszközül 4 erdészeti szakiskola felállítását kezdeményezte a kormányzatnál. Büszkén tekintünk az első királyhalmi, ma az ásothalmi 120 éves, Bedő Albert nevű viselő Erdészeti Szakiskolára. A szakiskolákból kikerült erdészek ezrei szakmai ismeretekkel és erkölcsi tartással felvértezten, fegyvelmezett magatartással a kenyéradó erdejének kerületekre

osztott területén, a tőmellelti vártán, kezelőként, mintegy derékhad biztosította a megmaradást, a tartamos-ságot, a hozamot és vett részt a biológiai és technikai fejlesztés folyamatában. Egyesületünk (MEVME) zászlajának gyönyörűen hímmzett üzenete ma is látható: „Istenfélelem, szeretet, munka – erre tanít bennünket az erdő örök bölcselete”.

A virágzó magyar erdőgazdaságra, benne a magánerdőkre is súlyos csapást mért Trianon. Az elvesztett erdők 84%-a után megmaradt 16%, mintegy 1,2 millió ha erdőt képviselt, benne agyonle-geltetett, sarjaztatott, rontott erdőkkel. Az erdők zöme jogi személyek, közbirtokosságok és magántulajdonosok birtokában volt. Állami kezelés alá csak a miskolci és a gödöllői erdőigazgatóság erdei tartoztak. Az erdőterület ily mértékű megcsappanása, valamint az előforduló irtásokkal szembeni törvényi védelem halaszthatatlanul sürgőssé tette, a magánerdő-tulajdonosokat is érintő új erdőgazdasági politika érvényesítésének igényével egy új erdőtörvény megalkotását. Egyesületünk Székháza a tanúja annak a hosszú évek során végbemenő előkészítő munkának, amelynek eredménye az Erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935. évi IV. törvénycikk, mely törvény rendező elveket adott az erdő kezelésére. Az erdőtörvény végrehajtása nem haladt a kívánatos mértékben, ezért Egyesületünk felterjesztéssel élt a földművelésügyi miniszterhez. A felterjesztés felrója, hogy a magánerdő-birtokok túlnyomó részét a törvényi erdőfelügyelet éves követelménye ellenére 2-3 évenként sem láthatja, így elmarad a helyszíni tanácsadás, felvilágosítás, segítség, megelőzendő a törvénybe ütköző káros cselekmények elkövetését.

Az 1945. évi földreform, majd az erdők államosítása ismét átgondolásra készítette Egyesületünk vezetését. A mintegy 300 ezer hektárnyi magánerdő sorsa az idők folyamán akarva-akaratlanul a termelőszövetkezeti mozgalom malmába került. A földreformok és a földosztások soha nem hagyták ki az erdőt. Felismerve a gondokat, az Egyesületben megalakul a Termelőszövetkezeti Szakosztály. Kitűnő vezetése, célratoró szakmai programja; előadások, tapasztalatcserék, tanulmányutak szervezése; a szakemberekkel való ellátottság konkrét segítsége oda vezetett, hogy a tsz-ekben dolgozó erdészeti szakembereket megbecsülték, az erdőgazdálkodásuk rendezetté vált. Egyesületünk a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsával együtt országos ankétot tartott a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás helyzetének, fejlődésének, problémáinak vizsgálatára. „Erdész összefogással a Tsz erdőgazdálkodásért” jelmondattal remekül szervezett, a résztvevőkben ma is emlékezetes 1974. évi Egri Vándorgyűlés és Műszaki Napok szakmai programjaként megismertek a szajlai Búzakalász Mgtsz kitűnően vezetett erdőgazdálkodásával a bükkszéki erdőművelési bemutató mellett. Ebből a

szakosztályból emelkedett ki és alakult át a Magán- és Társult Erdők Szakosztálya, széles körű felvilágosító munkát végezve. Szoros együttműködést építettünk ki az egyre nagyobb tekintélynek örvendő Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségével (MEGOSZ).

Új kihívást jelentett Egyesületünknek a 90-es évek második felében elindított privatizáció az erdők kiosztása terén. A nagypolitika figyelmen kívül hagyta a szakmai előrelátást és nem értette meg, hogy az erdőgazdaság talajból és élőfakészletből álló tőke. Sajnálatosan sok helyen nyitott teret a spekulációnak, helyrehozhatatlan erdőpusztításnak, a „komámasszony hol az olló?” zűrzavarának. Úgy tűnik számára az erdők privatizációja nem szakmai, hanem politikai kérdés volt. Egyesületünk vezetése a bajok orvoslására, a zilált ügyek rendezésére az egyébként nem vitatott erdő-privatizációt alapszabályi kötelezettséggel programjába iktatta. Az erdészeti kormányzat magánerdő-politikája megvalósítását sajátos eszközeivel segítő, szervezetébe állította külön alelnöki szinten a magánerdő-gazdálkodás társadalmi megsegítését. Létrehozta a Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsát, alapot adva a magánerdő területén végzendő munkájának. Sajtótájékoztató keretében mutatta be a magántulajdonú erdők területnagyságából adódó szakmai és hatósági nehézségeket.

Annak ellenére, hogy a privatizációban a magánerdő-gazdálkodás nem kapott olyan támogatást, figyelmet és segítséget, amit megérdemelt volna, voltak sikerei is: megalakultak a társult erdőgazdálkodó szervezetek. A súlyos károkat előre látó erdészeti kormányzat, a megoldásokat kereső, sajátos módon támogató szervezetek, mint például Egyesületünk, a MEGOSZ munkája nyomán – a képviselési rendszerbe beépülve – ma már példaértékű eredményekről számolhat be. Ilyennek tekintendő az osztatlan sikert aratott 2001. évi Nyíregyházi Vándorgyűlés, ahol a résztvevők nagy érdeklődéssel hallották, látták a Napkori Erdőgazdálkodók Szövetkezete valóban példamutató erdőgazdálkodását.

Elnökségi ülés vitatta meg 2002. október 29-én a Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsa elnökének „Magán erdő-gazdálkodás képviselése Egyesületünkben” című előterjesztését. Az Elnökség azonosult a javaslatlall és úgy határozott, hogy meg kell erősíteni az Egyesületen belül a magánerdő-gaz-

dálkodás szervezeti képviselést és meg kell vizsgálni az ehhez szükséges esetleges alapszabály-módosítást is.

Egyesületünk ügyet szolgál: a magyar erdőgazdaság védelmének, előmozdításának ügyét. Tudja, hogy az ügyek mögött a megvalósításban, a végrehajtásban sok száz kiváló szakember munkálkodik. Javaslatra a legkiválóbbakat egyesületi kitüntetésben részesíti. Átértett öröm számunkra, hogy a magánerdő-gazdálkodás területéről eddig a magyar erdőgazdaság érdekében kifejtett kimagasló munkáért 3 Bedő Albert emlékérmét és 4 Kaán Károly emlékérmét adott át az elnök. Nem kevésbé tudunk örülni annak, hogy a 2002. Év Erdésze címet, az Erdészverseny győzteseként *Rácz Ferenc* személyében magánerdő-gazdasági szakember, a Zalatárnoki Ebt. erdésztechnika viseli.

Egyesületünk tekintélyének elismerése, hogy az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága Erdészeti Albizottságában Egyesületünket a főtítkári képviseli. Abban az Albizottságban, amelynek 2002. november 13-i állásfoglalása: „A magánerdő-gazdálkodás kiemelt figyelmet és támogatást igényel”. A feladat adott.

Élvezettel és jólesően hallgattuk leg-

utóbb *dr. Péti Miklós* magánerdő-gazdálkodási alelnök, az OEE és a magánerdő-gazdálkodás kapcsolatát méltató előadását, amely az erdőprivatizáció első tíz évét mutatja be.

A fentiekben vázoltak után méltatlan lenne meg nem említeni kiváló erdészettörténészünk, nagyrabecsült kollégánk *Király Pál*, az Országos Erdészeti Egyesület története 1866-1966. című hatalmas felkészültséggel megírt munkáját, amelyben politikai, közgazdasági környezetbe ágyazva, történeti szakaszokra bontva mutatja be a magyar erdőgazdaság történetét és benne Egyesületünk szerepét. Az ok és okozati összefüggések elemzésével ad hű tükörképet a magyar erdőgazdálkodásban résztvevő állami és magánerdők kialakulásáról, a bennük folyó gazdálkodás miértjéről és mikéntjéről; a gazdálkodás eredményeiről, kudarcairól, az erdőpusztításoktól az 500 ezer hektáros új erdő létesítéséig. Felettből ajánlatos a kiadvány ismételt kézbevétele, tanulmányozása, – hiszen rólunk van szó. Múltunk ismerete jelenünk segítője. A jelenünk majdan múlt lesz, visszapillantóan ügyekre, tettekre, személyekre; a lelkiismeret és a becsület megmérettetésére.

Riedl Gyula

Kinek fontos a természetvédelem?

A lakosság jóval tudatosabb magatartására is szükség van a természet- és környezetvédelem terén, ha meg akarjuk őrizni kiemelkedő természeti értékeinket – hangzott el a WWF Magyarország sajtótájékoztatóján, amelyen bemutatták a Cognative Kft. által 2002-ben végzett, a környezet- és természet(védelem) megítéléséről szóló közvéleménykutatás eredményeit. Az adatok megdöbbentőek: a megkérdezettek 52%-a egyetlen környezetvédelmi szervezetet sem tudott megnevezni.

A legnagyobb fontossággal bíró területek, ahol a hazai lakosság nagy része szükségesnek tartja a beavatkozást: a vegyi szennyezések, az állat-, illetve növényfajok kihalása elleni fellépés, valamint az édesvizek romlásának megakadályozását. A Nyugat-Európában élők az édesvizek romlását érzékelik, mint legnagyobb figyelmet érdemlő és beavatkozást igénylő terület. A vegyi szennyezés és az erdőirtás szerepel még ebben a régióban a legfontosabb tényezők között.

Az egyes környezeti károk érzékelt fontossága

Magyarország

- Vegyi szennyezés (89%: 94%)
- Állatfajok vagy növényfajták kihalása (85%: 85%)
- Édesvizek minőségének romlása (83%: 87%)
- Erdőirtás (85%: 84%)
- Éghajlatváltozás/felmelegedés (80%: 81%)
- Túlhalászás/tengeri szennyezés (77%: 75%)

Nyugat-Európa

- Édesvizek minőségének romlása (82%)
- Vegyi szennyezés (81%)
- Erdőirtás (78%)
- Éghajlatváltozás/felmelegedés (75%)
- Túlhalászás/tengeri szennyezés (74%)
- Állatfajok vagy növényfajták kihalása (73%)

Mennyi energiát termel egy szélturbina?

1703–2003

Egy darab, 1 MW-os szélturbina, átlagos szélviszonyok között, évente 2,3 millió kWh elektromos áramot termelt. Ez 600 európai háztartás energiaellátására elegendő. Ennek megfelelően, egy 40 MW-os „szélfarm” évente 24 ezer tonnát láthat el árammal.

Jövőképek

Számos jel mutat arra, hogy a szélenergia hasznosítása a következő évtizedben tovább fejlődik, mivel a globális éghajlati változások és az alternatív energiaforrások iránti igény egyre inkább politikai kérdéssé válik. A fejlődés üteme is felkelti majd a szolgáltatók figyelmét, például az USA északkeleti részén, ahol nagyon nagy szükség van új energiaforrásokra. Ott több ezer megawattnyi szélerőmű épül, nemcsak azért, mert ez jelenleg a legolcsóbb megoldás, hanem mert a szélerőművek gyorsan felépíthetők. Egy földgázüzem öt év alatt készül el,

míg egy szélerőmű csupán hat hónap alatt.

A telepítés szempontjából jó megoldást jelenthetnek a tengerparti területek. A tengeren kedvezőbbek a szélviszonyok és nagyon nagy a tér. Számos kísérleti üzemet építettek a partok mentén. A közelmúltban egy 40 MW-os szélfarmot helyeztek üzembe Koppenhága mellett. Annak ellenére, hogy óriási, több ezer megawattos tervek vannak készülőben, az ágazat még mindig gyerekcipőben jár, a munkák pedig folytatódnak a tengeren előnyösebben használható berendezések kifejlesztésére.

A BTM Consult cég szerint a világ szélenergia kapacitása öt éven belül várhatóan több, mint háromszorosára, összesen 58 ezer megawattal növekszik, és 2010-re eléri a 145 ezer MW-ot. A szélenergia ágazat fellendülőben van, és óriási potenciális lehetőségekkel kecsegtet.

Jack Jackson
evolution.skf.com

II. Rákóczi Ferenc vezetésével és anyagi támogatásával kezdődött 300 éve a szabadságharcunk. A nagyfejedelem hadvezetői, diplomáciai és sok kimagasló emberi tulajdonságai között sokat emlegetett tény a fák iránti vonzalma. Várai, udvarházai körül mindenhol százával ültetett fákat, szerette, óvta az idős méretes különleges egyedeket.

Országunkban, szerencsére, nagyon sokféle van „Rákóczi-fa”. Ezek mindegyike 300 éves körüli idős és különleges példány. Járt-e ott a fejedelem, vagy az ő kérésére ültették? Egy biztos, hogy az emlékezés a fontos. Sok művészeti, kézműves és más rendezvény lesz 2011-ig országunkban. Azt gondolom, a „Rákóczi-fák” adatainak összegyűjtésével, a hozzájuk kapcsolódó történetekkel csatlakozhatunk a rendezvényekhez mi, erdészek. Kérem *dr. Bartha Dénest* és a szerkesztőséget, kerekítsenek egy programot a jeles évfordulóra. Segítsük ezt a munkát. Nekem is van néhány kedves „Rákóczi-fám”, és szívesen vállalom gyűjtőmunkát.

Bezzegh Péter

Természetes anyagok elégetésével szolgáltat energiát az erőmű 2004-től

Három társaság, a Mecseki Erdészeti Rt., a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. és a Pannonpower működik együtt 2004-től a biomassa hasznosításának ügyében a Dél-Dunántúlon.

Az erdészetek biztosítják az alapanyagot a pécsi energetikai társaság modernizációs programjának, azaz a biomassa tüzelésű blokk üzemeléséhez. A biomasszát szerves növényi vagy állati eredetű hulladékok alkotják. A MEFA százezer, a SEFAG 140 ezer tonna, fenntartható erdőgazdálkodásból származó lágy- és keménylombos fát, valamint aprítékot szállít majd évente a Pannonpowernek.

Az újításhoz a tavaly elfogadott új villamosenergia-törvény adja a jogi keretet. Eszerint az európai uniós irányelvekkel összhangban arra ösztönzik az energetikai társaságokat, hogy a hagyományosnál jóval kisebb környezetterheléssel járó megújuló energiaforrásokat kell előnyben ré-

szesíteni. Megújuló energiaforrásnak, azaz tiszta energiának számít a nap-, szél- és a geotermikus energia és a biomassa is.

Az erőműben ebből a biomasszából állítanak majd elő villamos energiát, az országban a pécsi lesz a legnagyobb ilyen jellegű beruházás. A biomassa tüzelésű blokk létesítése megközelítőleg nyolcmilliárdos költséget jelent, ezt a vállalat nagyrészt saját tőkéből finanszírozza, banki és egyéb támogatást egyelőre nem vesznek igénybe.

Az energetikai társaság négy blokkjából most egyet állítanak át a környezetkímélőbb működésre, 50 megawatt kapacitással. Ezzel nő az ellátás biztonsága is, hiszen magyar és helyi alapanyagból dolgozhatnak. A biomassa felhasználása valamennyivel költségesebb, mint a gázé.

Káldy József, a Mecseki Erdészeti Rt. vezérigazgatója elmondta, az új feladattal nem csökken a térség erdőszülsége,

azaz nem nő a fakitermelés, csak olyan hulladékanyagot szállítanak a Pannonpowerhez, amit eddig nagyobb költségekkel például külföldre vittek. *Barkóczi István*, a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. vezérigazgatója úgy számol, hogy az általuk megtermelt faanyag egyharmadát beszállítanák az új blokk működéséhez.

A beszállítás rendszerét még nem dolgozták ki a szakemberek, de a helyi kamarát már megkeresték, segítséget kérve, hogy az erdő- vagy területtulajdonosok a rönkök után képződő alacsonyabb értékű faterméket adják el az erőműnek.

Somodi László, a Pannonpower elnök-vezérigazgatója úgy gondolja, hogy a merőben új rendszer alapján működő erőmű a jövő év végére felállhat. A vezető stratégiai fontosságúnak találta a környezetvédelem érdekében tett közös lépést.

Az együttműködés segít növelni Magyarországon a megújuló energiák felhasználását, hiszen egyelőre az ország energiafelhasználásának csupán 3–3,5 százalékát adják, pedig az Európai Unió 12 százalékos megújuló energiaforrás felhasználását irányozta elő 2010-ig.

Bicsák Eszter
(METRO)

A magyar királyok gondoltak a jövőre

Amennyire ismert vidékünk történelme, feltételezhető, hogy az egykori Magyar Királyságot és Halicsot elválasztó határvonal mentén nem élt számottevő lakosság. A mai Ung-vidék erdőkkel benőtt, vulkanikus hegyei közt a 14. század végéig telepedtek meg a lakosok. Elsősorban a magyar királyok által idetelepített németek alkottak komolyabb közösséget. Összességében 28, német telepések által létrejött települést számolt akkorajt a vidék. A telepések számára természetesen létkérdést jelentett a termőföldek kialakítása. A legelső fakitermelők tehát azok az emberek voltak, akik elsősorban a saját céljaikra, építőanyagának és tüzelőnek vágták az őserdőt.

Az Árpád-házi királyok által uralt térséget azonban a XIII. század derekán az Anjou-ház uralkodói elkezdték szétterjesztetni. A királyi erdők jelentős része az egyház tulajdonába ment át, illetve a nemesek és a privilégiumokkal felruházott városok tették rá a kezüket. Ekkortájt születnek meg azok a törvények, melyek első ízben szabályozzák az erdőgazdálkodást. A középkor Magyarország az erdőket elsősorban a gazdag vadállomány, illetve a vadászatok miatt tartotta nagy becsben. A korabeli törvények már nagyon szigorúan szabályozták a vadászokat, komoly rendszert vezettek be e téren. Az erdőkben kiépített vadászösvények, menedékházak jelennek meg. A patakok, szurdokok felett hidak épülnek. A szervezett vadgazdálkodás is kezdetét veszi, és téli etetők kerülnek kihehelyezésre. Hivatásos erdészek és vadászok felelnek azért, hogy az erdő és lakói kelően fejlődjenek. Mindez történelmi előzménye volt a mai értelemben vett korszerű erdőgazdálkodásnak.

A XIV. és a XV. század folyamán lendületet kap a vadgazdálkodás, az erdők kincseinek kiaknázása térségünkben is. A Kárpátok addig lakatlan nyugati lankáit folyamatosan népesíti be a hegyvonulat keleti oldaláról menekülő emberáradat. Egyes létrejövő települések, mint például Kisberezna, Hajasd vagy Rosztoka-Pasztíl a XV. és a XVI. században már okiratokban is szerepelnek. Persze, az ember megtelepedésére alkalmas helyek nemcsak az Ung völgyébe vonzzák a keleti telepéseket, akik az új településeken különböző adókedvezményeket is élveznek.

Az erdők védelmét egészében garantáló törvények persze a középkorban még nem léteztek. A teljes körű törvényi szabályozás a XVII. században kezdődött. A helybélieket azonban ezek a törvények nem érintették. Mindenki a saját szükségletének megfelelően készíthetett az erdők fáiból. Ugyanakkor egyes 1655 és 1696 között született okmányok szükségszerűnek mondják az erdőtelepítést.

Magyarországon az első, valóban az erdőgazdálkodást szabályozó törvénykezés Mária Terézia idején lát napvilágot 1769-ben. Az erdőgazdálkodásról szóló leírás alapját francia és németországi tapasztalatok szolgáltatták. Szó van benne a tűlevelű és a lombhullató erdők telepítéséről, a fakitermelés szabályairól.

Az Ung-vidék erdeinek területe a XVII. században és a XVIII. század elején volt a legnagyobb kiterjedésű. Nagysága a két század fordulóján 123,9 ezer hektárt tett ki. E terület magába foglalta a ma már Szlovákiához tartozó

erdőségeket is. A faállomány jelentős részét a tölgyesek alkották, de tekintélyes bükkerdők, gyertyán- és juharfali-getek is voltak. Ilyen erdők húzódtak például Perecseny és Vorocsevó térségében. Feljebb, a havasok irányában, a vegyes erdők zónája, végül pedig a fenyvesek uralták a hegygerinceket.

A XVIII. század folyamán a fakitermelés még a helyi szükséglet kielégítését szolgálta. Az itt élő lakosság elsősorban az erdő kincseinek gyűjtögetésével és állattartással foglalkozott. A kincsek akkortájt kiapadhatatlannak tetsző létforrást nyújtottak. A tisztító vágások során keletkezett faanyag bőséges volt, értékesítésre is jutott belőle. Persze, vadászattal is foglalkoztak, elvégre az állataikat meg kellett védeni a ragadozóktól. Úgy tűnik, hogy számos előítélet, mely manapság is létezik az erdővel szemben, e korban gyökerezik.

Pavlo Kaplunovszkij,

a Kárpáti Erdészeti Tudományos

Kutatóállomás munkatársa

(Kárpáti Igaz Szó)

Vita a Vásárhelyi-tervről

Erdőirtást eredményezhet a Tisza-szabályozás

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által a hazai természetvédelem számára fontos programok folytatásáról és elindításáról tárgyalt tegnap *Kőrödi Mária*, a tárca vezetője *Rob Wolters*-szel. Az Európai Természetvédelmi Központi (ECNC) ügyvezető igazgatója Európa számára is példaértékű projektnek nevezte a Tisza hatékonyabb szabályozását célzó Vásárhelyi-tervet, amely szerinte megfelelő mértékben veszi figyelembe a vízügy, a helyi lakók és a természetvédelem érdekeit. Kőrödi Mária kérdésünkre válaszolva azt mondta: nem tud arról, hogy a terv bizonyos módosítása ártéri erdők kivágását vonná maga után. A sajtótájékoztató után azonban *Haraszthy László*, a minisztérium államtitkára elismerte, hogy az előzetes elképzelések szerint a folyó árterének egyes szakasza in kevésbé értékesnek minősített erdők eshetnek áldozatul a hatékonyabb víz-elvezetés biztosításának. Mint ismert, ez ellen már felemelték a szavukat természetvédő csoportok.

Az egyeztetésen szóba került, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park és a Kopácsi rét határon átnyúló ökológiai hálózati tervének mintájára hasonló övezet alakítsanak ki európai segítséggel a Szigetközben és a Csallóközben is a későbbiekben. Rob Wolters beszámolt arról, hogy az ECNC természetvédelmi térképet készít a térségről és tájékoztat a természetvédelem európai finanszírozásáról.

Haraszti Gyula

(Magyar Nemzet)

A Szerkesztőség

kéri mindazokat, akik a „Harmadik oldal” 25. sorában a későbbiek folyamán írni szeretnének, hogy írásuk terjedelme ne haladja meg a bruttó 2400 karaktert.

A gombász ember lélektana

Juhász Gyula szavaival kell kezdeni: „Ki itt belépsz, templomba lépsz be.” A gombászó ember, amikor belép az erdőbe, lelkivilága megváltozik. Megnyugszik, lassan ballagva meg-megáll egy-egy szinte évszázados famatuzsálem előtt, és elgyönyörködik a természet adta szépségben. Visszagondol azokra az erdészekre, akik e fákat ültették, ápolták, féltették, védték. Ezek az erdészek már rég a földben porladnak.

Az erdőben nem szabad sietni. Nem szabad hangosan viselkedni. A gombászó ember élvezzi az erdő méltóságos csendjét, de ugyanakkor hallja az erdő hangját. Ha gombát keresve, ballagva meglát egy ehető gombát, nem rohan oda, hanem megáll, körbekutatja a területet. Bizonyára további gombákat is talál. Hiszen a gomba is olyan, mint az ember. Társaslény. Olyan csendben bolyong az erdőben, hogy néha meglát egy megriadt szarvascsordát, erdei nyulat vagy békésen fekvő, kérődző őzeket.

Távolról hallja a fakopáncs, a harkály munkálkodását. Azt is tudja, ha a fekete harkály nyugtalan, sokat repdes és hangot hallat, időváltozás lesz. Egyik legkeresettebb gombánk, az ehető vargánya, ha pünkösd körül kedvező az idő, már „kidobja magát”, szedhető. Később jön a nyári vargánya, majd ősszel a szinte feketetönkű őszi, vagy „hajdina vargánya”, ami jó időjárás esetén szinte a fagyokig szedhető. Ha megszomjazik, található az erdőben hideg, kristálytisza forrást. Ezenkívül a nyáron tömegesen termő kenyérgomba tönkét, kalapját megvágva tejszerű, jóízű hűsítő folya-

déket nyer. A jó gombagyűjtő mindig egyedül jár az erdőben. Ha más gombászóval, gombászókkal találkozik, kitérnek egymás elől. Nem tapossa össze a gombát, csak az általa ismert mérgező vagy megárható gombákat. Köztudott, hogy a gombák több faja mikorrhiza együttesben él együtt, tehát ha eltapossa, árt a másik gomba kifejlődésének. Elszomorító, amikor a fűzfagombászó neylonszatyorba gyűjti a gombát. Az ilyen edényekben akár órák alatt megromolhat, befülledhet, megkukacosod-

hat a gomba. A legjobb tároló a vessző vagy csuhé (cekker) edény. Közismert, hogy a kajsza lisztgomba mikorrhizában él a hajdina vargányával. Nálunk a kajsza lisztgombát vargánya anyjának nevezik. Ha az megjelenik, hamarosan kifejlődik a micélium (kivirágzik a föld), néhány nap múlva a vargányát már lehet szedni.

Valamikor az erdőben lombhullástól rügyfakadásig végezték a tarvágást, a száralást, a gyérítést. Ma, a korszerű erdészeti brigádok létrejöttével ez elképzelhetetlen. Ezt tudomásul kell vennünk. Azonban mégis elszomorító, amikor az erdő néma csendjébe belehasít a motorfűrész kegyetlen hangja. Az erdőjáró, a gombászó tudja, hogy most történik a hókolás, a döntés. Az ágropogás, a fatest és a tuskó közötti még tartó farészek csikorgása. Ezt őseinktől úgy tanultuk, hogy „most búcsúzkodik” a fa tönkjétől, a szomszéd fáktól, a talajtól, ahol valamikor ültették vagy magról kelt. Egy hatalmas zuhanás, ágropogás és meghalt a fa. De mégsem volt hiába az erdészek szakértelme, gondos, tervszerű munkája, az erdőművelők ténykedése, hiszen igaz ugyan, hogy meghalt a fa, de egy más feldolgozási formában újraéled, reinkarnálódik, akár bútortan, épület-, tűzifában stb. Így érvényesül itt is a természet örök körforgása, megújulása.

Gyuricza Sándor

„Vélhető gazemberek”?

A vadászatról olvastunk eszmefuttatást a lap februári számában dr. Balázs Istvántól. Többek között elemzi a kétféle vadászatra jogosult – a bérlő társaság és a földtulajdonosi közösség – ténykedését. Mint írja, a bérlő társaság bevétele „...visszafordításra kerül a vadászterületre”. (Óh, édes anyanyelv!) Ám a földtulajdonos „véelhetően” nem fogja visszafordítani a bevételeit.

E szerint a bérlő társaság a becsületesség mintaképe is lehet a huncut gazember földtulajdonossal ellentétben, aki – ugye – csak kizsarolni akarja a területét.

Kérem, a vadászat immár csaknem hét éve folyik a jelenlegi törvény szerint. Miért kell most ilyen „véelhetőség” alapján megítélni a földtulajdonosokat? A hét év alatt nem sikerült tapasztalatokat szerezni, tényeket megismerni? Ma-

gam korántsem juthatok oly sok hír birtokába, mint az a szerzőnek megadatik, de azt tudom például, hogy a spanyolok királya egy tulajdonosi közösségnél vadászott – megelégedésére. Ott talán csak mégis volt valamelyes „jövedelemvisszafordítás”. Az olasz vadászok pedig éppen nem földtulajdonosi területen követték el madárirtó gaztettüket.

(A szerző gondolatmenetét folytatva az is „véelhető” lenne, hogy a földek gazdái kizsarolják a talajt, megesszik a vetőmagot, levágják a tenyészállatot, a jól tojó tyúkot.)

Javaslatom tehát röviden: immár a sok év tapasztalatai alapján minősítsük a vadászat, vadgazdálkodás szereplőit. Csak ezek alapján bátorokdjunk felmagsztalni az egyiket, s becsületében megsérteni a másikat.

Reményfy László

Egyre több a géntechnikával megváltoztatott fa

Tülevelét hetek múlva sem hullató fenyőfa, vírusbetegségeknek ellenálló szilvafajta, lényegesen kisebb lignintartalmú nyárfa, ami a farostok feltárását megkönnyíti, ma már nem vízió. Világszerte egyre több fát változtatnak meg géntechnikával. Napjainkig 150 transzgenikus gyümölcs- és díszfát termelnek.

A berlini Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal (UBA) becslése szerint még 10–20 év, míg a megfelelő példányok az európai piacra kerülnek. Az USA-ban máris engedélyezték a géntechnikával vírusállóvá tett papaya értékesítését. Az UBA tanulmányt készített a Humboldt Egyetemmel, amely szerint a géntechnikával előállított tulajdonságok az erdei gyümölcs- és díszfáknál ugyanolyan széles körűek, mint a mezőgazdasági kultúrnövényeknél. A tanulmány áttekintést ad nemcsak a módosított fák szabadba helyezéséről, hanem a nemzetközi kutatási súlypontokról és a biztonsági intézkedések helyzetéről a szabadba helyezéskor. Egyes fafajtákra alapadatokat dolgoztak ki a kockázatbecsléshez.

Mivel a fák élettartama lényegesen nagyobb, mint pl. a kukoricáé vagy repcéé, nem lehet elhanyagolni hatásukat az ökoszisztémára.

A berlini Műszaki Egyetem szerint a nemhonos fákkal végzett kísérletek

alapján várható, hogy kb. 150 év alatt terjednek el, és válnak ún. invázorokká. Elképzelhető, hogy a transzgenikus fák is éppen így nagy ökológiai károkat okozhatnak.

A géntechnikai kutatás súlypontja ugyanúgy, mint a mezőgazdasági haszonnövényeknél, a betegségekkel és a kórokozók elleni ellenállás és a famínőség javítása, valamint a hő-, hideg- és szárazságtűrés.

A még nyitott kérdések: meddig tart a fába bevitt idegen gén hatása? Milyen maradandó az új tulajdonság, milyen nagy a kockázata a pollenátvitelnek a felhasznált fajtákra, és ezzel a környezetben való elterjedésüknek?

Az új tulajdonságokkal kapcsolatban az Erdészeti és Fagazdasági Szövetségi Kutatóintézet gyűjtött tapasztalatokat. A rezgőnyárfával végzett kísérletek során a megváltoztatott fák 2%-a részben vagy teljesen elvesztette az új jellegzetességet. Hogy az új tulajdonság megmaradjon, nemcsak gazdasági szempontból fontos, hanem a biztonság szempontjából is. Ha egy steril fa hirtelen mégis elkezd virágozni, a transzgenikus pollent elterjeszheti a környezetben.

(VDI Nachrichten, 1999. 47. sz. nov. 26. p. 26. – OMIKK, Bioteknológia)

Vadászati kiállítás Dortmundban

A Perenyei Hírlevél 2003. február 5. számában olvashatjuk: „Január 28-ától február 2-ig Dortmundban Nemzetközi Vadászati Kiállításra meghívták *Biczó Barnabást*, aki gravírozással díszített üvegtárgyakkal képviselte hazánkat, Perenyét a Lábod Vad- és Erdőgazdasági Rt. standján.”

Perenyén 1975-ben született Biczó Barnabás okleveles agrármérnök és vadászati szakmérnök. Művészeti tevékenységét kedvtelésből kezdte. A gravírozást néhány év alatt művészi szintre fejlesztette. Gravírozásai vadászati és természetet bemutató tárgyúak. Több alkotásán megtaláljuk az erdészeti emblémát, a fenyőgallyakkal körülvett öt tölglevelet.

Biczó Barnabás műveit Perenyén már két alkalommal láthatta a lakosság. Az Északerdő Rt. támogatásával, annak kiállít

lító helyén Budapesten országos bemutatón számosan megismerhették művészi alkotásait. Ennek a bemutatkozásnak volt köszönhető a dortmundi meghívás.

Biczó Barnabás, a fiatal alkotó mindenféle támogatást megérdemelne. Alkotásai a Budapesti Vásárközpontban a március 6-án nyílt és 10. alkalommal megrendezett FeHoVa kiállításon voltak láthatók. A gravírozott üvegtárgyakat az Északerdő Rt., valamint a Lábod Vad- és Erdőgazdasági Rt. standjain csodálhatták meg az érdeklődők.

Segítsük ezt a fiatal művészt, hogy alkotásai tovább öregbítsék hazánkat, vad- és erdőgazdálkodásunk hírét.

Biczó Barnabás címe: 7922 Perenye, Béke út 127. Tel.: 94/330-273.

Schalkház Lipót

A Washingtoni Egyezmény (CITES) 30 éves

Március 3-án ünnepelte 30. születésnapját a Washingtoni Egyezmény (CITES), amely a kereskedelem által leginkább veszélyeztetett állat- és növényfajok védelmét tűzte ki célul. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium azzal köszönti az évfordulót, hogy elkészítette és néhány héten belül a Parlament elé terjeszti az Egyezményt kihirdető törvényt. A kiemelt fontosságú nemzetközi egyezmény végrehajtásáért a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium felelős.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkkal kapcsolatban eddig elsősorban a teljesítésre váró feladatok kerültek előtérbe. Fontos azonban hangsúlyoznunk azt a tényt is, hogy világviszonylatban egyedülálló természeti értékeinkkel és elkötelezett természetvédelmi tevékenységünkkel mi is gazdagítani fogjuk az Uniót.

Az Európai Unió természetvédelmi szabályainál, a Madár és Élőhely Irányelveknél, valamint a Washingtoni Egyezmény végrehajtásáról gondoskodó rendeletnél szigorúbb a magyarországi jogi szabályozás. A gondos előkészítő munkával kidolgozott magyar törvények ugyanis egy fajokban gazdagabb, jobb természeti állapot védelmére készültek. Az EU-hoz történő csatlakozás során biztosítjuk, hogy ezek a szabályozások továbbra is érvényben maradjanak.

KvM

Tisztelt Szerkesztőség!

Szabadjon szíves figyelmükbe ajánlanom, hogy „valamikor, régesrégén” úgy volt, hogy ha egy írásmű valamely lapban később jut el az olvasókhoz, mint egy másikban, akkor azt illetlenségként feltüntetni.

Ezt a régi illemszabályt a Túrós Laci kiváló cikke, valamint Balázs Pista írása juttatta most az eszembe, mivel mindkettőt már volt szerencsém bama-rább elolvasni más lapokban.

De azt nem tudhatom, hogy e régi illemszabály érvényben van-e még...

Üdvözlettel: Reményfy László

(Igaz! Kéretik a szerzők, hogy ha kéziratukat más szerkesztőségnek is elküldték, jelezni szíveskedjenek. A Szerk.)

Környezet- és természetvédő társadalmi szervezetek XIII. országos találkozója, Szombathely

Háromnaposra összejövetelt szervezett a Kerekérdő Alapítvány és a Magyar Természetvédők Szövetsége.

Az Őrségbe kihelyezett természetvédelmi szekció Óriszentpéteren tartotta vitadélutánját.

Az előadók:

Haraszthy László helyettes államtitkár, KvVM Természetvédelmi Hivatal elnöke;

Dr. Pethő József vezérigazgató, Szombathelyi Erdészeti Rt.;

Dr. Markovics Tibor igazgató, Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság;

Kutas Lajos igazgató, Szentgotthárdi Erdészeti Igazgatóság;

Lengyel Attila, Nyugat-mo.-i Egyetem, Nemzeti Erdőprogram;

Varga Béla, a Pro Silva Hungariae elnöke;

Gulyás Levente, WWF Magyarország.

Haraszthy László:

Azon kevesek közé tartozom, akik tizenhárom évvel ezelőtt is ott voltak a Gyöngyössy Péterék szervezte találkozón. Úgy három-négy évvel ezelőtt a hasonló találkozón is volt erdőgazdálkodás és természetvédelem szekció, ahol voltunk vagy húszan, ami az előadások végére harminc főre duzzadt, és nagyon meg voltunk elégedve. Tavaly már a lefoglalhoz képest nagyobb termet kellett kérni, mert az eredeti kicsinek bizonyult. Most pedig már több mint kétszázan vagyunk, ha jól nézem, s ez már önmagában jelez valamit.

Nem klasszikus előadást szeretnék tartani, csak néhány vitát gerjesztő gondolatot felvetni.

Néhány számadattal kezdeném. A kutatók azt mondják, hogy Magyarországon az emberi beavatkozások előtt mintegy 85%-nyi volt az erdőültetés. Aztán elkezdődött a fa-, illetve az erdőfogyasztás, melynek következtében az első világháború végeztével alig több mint 10%-os mélypontra csökkent az ország erdőterülete.

Azóta folyamatosan növekszik, de itt meg kell említenem, hogy a természetvédelem nézőpontjából szemlélve, bizony a növekményt elsősorban az ültetvényeszerű erdőtelepítésekkel érték el. A statisztika szerint ma közel húsz százalék Magyarország erdőművelési ágú területe. Ebből 350 ezer hektár külön jogszabállyal védett, ami az összes erdőterület húsz százaléka. Abba most ne menjünk bele, hogy ez sok vagy kevés, mert van, aki sokallja, van, aki kevesli.

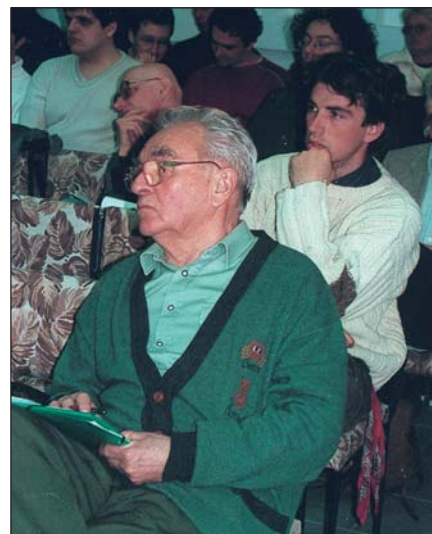
Az ötvenezer hektár fokozottan védett területen törvény írja elő, hogy mit lehet csinálni, de egy biztos, hogy gazdálkodni nem lehet. Találunk itt nemesnyáras maradványerdőket, amit fokozottan ki kell váltanunk, és van olyan értékes faállomány, aminek hasznáról a gazdálkodó nem tud, nem akar lemondani. Fél évvel ezelőtt még abban a kényelmes helyzetben voltam, hogy egy ilyen vitaindító beszédbe a következő mondatot engedtem meg magamnak: „A magyar erdőgazdálkodásban azért,

mert a minisztériumok szintjén nem oldják meg a problémákat, azt várják, hogy a kerületvezető erdészek és a területileg illetékes természetvédelmi őrök oldják meg a feszülő kérdéseket. Olyanok, akik sokszor egy faluban laknak vagy éppen rokonok. Miért nem oldják meg a felmerült problémákat a minisztériumok?”

Most mondhatom magamnak, de hiszem, hogy megoldható a probléma, még ha több időt is vesz igénybe, mint annakidején gondoltam. A magyar erdővel kapcsolatban alapvető dokumentumok hiányoznak. Ilyen a nemzeti erdőstratégia. Ez most készül, s nem tagadom, magam is lobbiztam érte, hogy készüljön ilyen. Többen kérdezték, hogy minek kell ilyen, hiszen van erdőterv, üzemterv.

Nos, hogy miért kell? Most célszerű összefésülni az agráriumból kikerült területek jövőjének kérdését, a faültetésekkel együtt. Mert van úgy, hogy olyan területek kerülnek erdősítésre, melynek semmiféle rentabilitása nincs, és nem is lesz. Miközben más helyeken bükkösöket lehetne telepíteni erózióveszélyeztetett területeken.

Azt is látni kell, hogy nincs minden rendben a védett területeken lévő erdővel sem. Mondjuk úgy, hogy semmi sincs rendben, bár valami már elindult. Bár az Országgyűlés egyazon napon fogadta el az Erdőtörvényt és a Természetvédelmi törvényt. Az előkészítések

során sok minden egyeztetésre került, de vannak rések és nem egy megoldatlan kérdés. Ezt látni kell. A privatizációval, a kárpótlással magántulajdonba került erdők többsége faültetvény. Az állami tulajdonba maradt mintegy egymillió hektár az úgynevezett java erdők. A 22 100%-ban állami tulajdonú részvénytársaság, amelyek jelenleg ezt az erdőterületet kezelik. Van 10 Nemzeti Park Igazgatóság, akik a védett 350 000 hektár erdőért felelnek. Ebből 25 ezer hektár saját vagyonkezelésben van. A védett erdők közel tizedét a Nemzeti Parkok birtokolják. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy ez az erdőterület döntően a volt Termelőszövetkezetek és Állami Gazdaságok erdei, melyek többsége elhanyagolt állapotban lévő és komoly hátralékokkal terhelt. A természetvédelmi szempontból fontos és értékes erdőterületek döntő többsége az Erdészeti Rt.-k kezelésében van. Ki kell alakítani egy jövőképet, melynek vonalán a vita elindulhatna. És itt jön a képbe a második hiányzó dokumentum, amit a természetvédelemnek kellett volna megfogalmazni, hogy mit szeretnénk a védett erdőkkel kapcsolatban, ma, holnap vagy tíz év múlva. Tegyük világossá a szakmán belül és kívül is, hogy mit akar a természetvédelem.

Az EU-csatlakozás erdő-ügyben egy meglehetősen sajátos helyzetet te-

remt. Ugyanis az EU egyik alapelve a teljes versenysemlegesség. Tehát az állam a saját tulajdonú erdőkben a saját tulajdonú Rt.-inek nem adhat olyan támogatást, amit bárki más nem kaphatna.

Ebből a helyzetből nyilván a természetvédelem irányába kell elmozdulni, ami viszont egy csomó újabb folyamatot gerjeszt. Most vagyunk ott, hogy ezt alaposan végig kell gondolnunk.

Azt tudni kell, hogy az Rt.-k nagy része a létéért küzd. Olyan területeken gazdálkodik, ahol az erdő-

gazdálkodásból nem tudja magát fenntartani.

És itt jönnek az igazán érdekes kérdések. Mit vár a társadalom az erdőktől, most vagy tíz év múlva? Nyilván várja a fát, a közjóléti szolgáltatásokat, a védettséget ott, ahol kell, és még sok mindent. Az állam mindeztől igen fukarul bánt az erdőkre szánt támogatással, fenntartási költségekkel. Számomra mértékadó erdészeti szakemberekkel való konzultáció után arra a megállapodásra jutottunk, hogy az államnak mintegy másfél milliárd forinttal kellene többet tenni az erdőbe, és akkor az erdő-

szet és a természetvédelem ütközésének oka döntő többségében megszűnhetne. Ez mai áron nem egészen egy kilométer autópálya ára. Ha a társadalomnak fokozott igénye van a védett területeken lévő erdőkkel kapcsolatban, hogy ott markánsabban érvényesüljenek a természetvédelem érdekei, akkor itt a lélektani pillanat. A természetvédelem éppúgy, mint az erdészek elkezdte kidolgozni a maga erdőstratégiáját. Itt és most nem szeretném jobban orientálni a tisztelt jelenlévőket az elkövetkezendő vita kapcsán, hiszen a helyzetemnél fogva még komoly tárgyalásokat kell folytatni a társintézetekkel, minisztériumokkal az erdő-ügyben, s nem lenne etikus, ha erről a fórumról jobban befolyásolnám a vitát, mint ahogy az eddigiekben tettem.

Pethő József:

Az államtitkár úr előadását hallva döntöttem úgy, hogy megváltoztatom tervezett felszólalásom menetét, s az általa feltett kérdésekre koncentrálni körbejárjam a társadalom – természetvédelem – erdőgazdálkodás állami – kincstári erdőkre vonatkozó bonyolult viszonyrendszerét.

Úgy érzem Önökkel szemben, itt csak egyetlen előnyöm az, hogy vasi – őrségi – születésű vagyok, akinek „nemcsak térkép e táj”. Hisz egész életem, gyermekkorom, a természetre nyiladozó iskolás éveim, de erdész-szakmai tevékenységem is ide köt. Itt tapasztalhattam meg a vasi parasztember természethez való különleges kötődését, ahogy minden talpalatnyi szántóföldet megművelt, ahogy a virágos réteket, de az árkok partjait is lekaszált, s ahogy nevelte, védte erdeit. Itt szembesültem az erdész szakma aranykorával,

annak a táj arculatát megváltoztató 30 ezer ha többlet erdőterületben megtestesülő megyei tettével. A béke szigete volt az Őrség. A szép Rába partjait, a táj romantikus zugait pihenni vágyók serege kereste fel. S a 90-es évek elejétől, az előzőektől merőben más irányú változásokkal találkozunk. Műveletlen szántóföldek, kaszálatlan rétek, gondozatlan árkok, erdőszegélyek, zavaros munkákat rejtő privát erdők. Jelentősen csökkentek azok a tevékenységek, melyek az elmúlt századokban az Őrséget Őrséggé tették. Úgy gondolom, e vonatkozásban egyetlen kivétel a Vas megye erdőterületeinek felét (47 000 ha) jelentő állami-kincstári erdőterület őr- ségre eső mintegy 14 000 ha-ja. Elfogult vagyok? – válaszom: egyetlen terület, ahol rend van.

Egyébként az előző korszakok is mindig megfogalmazták elégedetlenségüket a környezetben fellelhető visszásságok miatt, ez tette a két világháború között Kocsis László költő is, amikor az Őrség egy szögletéről ezt a képet adja: „Volt víz, volt rét, berekben vad, A Bakos erdőt lombozott.”

Tehát nincs új a Nap alatt.

Amikor a vészharangot meghúzzuk, nekünk egyúttal azt is tudnunk kell, „Hogy a népnek mi kell, azt csak a nép tudja egyes-egyedül. A mi feladatunk figyelmeztetni a népet, hogy akarja, ami kell neki.”

/Illyés Gyula/

Az én tisztem tehát most az, hogy Önökön keresztül közvetítem a társadalom és természetvédelem felé az erdész erdőről, erdőgazdálkodásról vallott nézeteit, szembesítem Önöket azokkal a racionális érvekkel, melyekben az ember fához-erdőhöz kötődő igényeit fo-

galmazza meg, s rávilágítsak azokra az ellenmondásokra, melyeket elsősorban az adott szakterületre vonatkozó ismerethiány szül. Szeretném érveimmel meggyőzni Önöket arról, hogy az erdőgazdálkodás nélkülözhetetlen része életünknek, s ezt a munkát – a természet törvényeinek (LIII., LIV., LV.) betartása mellett – az erdész irányítja; az erdőfelügyelő és a természetvédő mond róla véleményt. Ezeket a szerepeket nem lehet felcserélni! Tehát az, aki a természetvédőt erdőkezelési szereppel is fel akarja ruházni – téves úton jár.

Államtitkár úr utalt a magyar erdők eredetére. Itt Vas megyében is hasonló a helyzet, azaz az erdők jórésze mesterséges alakulat. Az Írott-kő lucosai-bükkösei, a sárvári Farkaserdő gyertyános-tölgyesei, az Őrség erdeifenyő egyes tölgyesei mind-mind a magyar-stájer-bajor erdészek szakszerű munkáját dicsérik. Ma ezen erdők egy része NP és TK formájában védetség alá került. Nincs itt ellentmondás?

Az erdő egy nagyon összetett életközösség, antro-po-biogeocönózis, ahol tehát az ember is szerephez jut tarvá-gás, mesterséges felújítás, faállomány-nevelés, erdővédelem, vadászat révén. Az erdei ökoszisztémára jellemző ön-szabályozóképeség, s produktivitás is-mételt visszatéréssel – az erdőművelés elveinek helyes alkalmazása mellett – fenntartható.

A mérsékelt égöv erdeiben – emberi beavatkozással – sikeres, minőségben nem csökkent növénytakarítások tartha-tók fenn (*Majer Antal*).

Miért fontos mindez? Mert az erdő megújuló értékeire, kiemelten a fára az emberiségnek szüksége van. A jelenlé-vők közül ki mondana le a fából készült használati tárgyakról? A rendezők stílsz-erűen hulladékpapírból gyártott papírt használtak szóróanyagaikhoz. Ez he-lyes. De vajon az alapul szolgáló papír honnan származik? Magyarországon ma 0,67 m³/fő/év a fafelhasználás, az EU-ban 1,2 m³/fő/év. A rendszerváltás előtt közel ennyi volt nálunk is. A magyar la-kosságnak évente tehát 10 millió m³ fa-anyagra van szüksége.

Én gondolom, Önök természetvé-dők is elfogadják a magyar ember ezen igényét. És azt is tudom, hogy a jelzett faanyag behozatala ellen is tiltakozná-nak, ha az a Kárpátokból, vagy még tá-volabbról Afrikából, Ázsiából, Dél-Amerikából a trópusokról, az esőerdők övezetéből kerülne hozzánk. Pedig erre is van példa nálunk is, de a fejlett Nyu-gaton gátlástalan mértékben. Tehát úgy gondolom az a leghumánusabb, termé-szethez legközelebb álló megoldás, ha itt helyben, így itt az Őrségben is – el-lenőrzött körülmények között a termé-szet egyensúlyát nem veszélyeztetve erdőgazdálkodunk.

Az erdő gazdája az erdész, aki az ökológussal, botanikussal, fiziológussal, fitopatológussal együttműködve – az erdő érdekében érvényesíti a társadalom rövid- és hosszútávú törekvéseit. Van ehhez megfelelő eszközrendszer és gyakorlata, ahol a fakitermelés kíméletes módszerrel történik, az erdőfelújítást természetközeli megoldások jellemzik, az erdőápolásban a környezetkímélő megoldások a dominánsok, az erdőművelésben az erdőművelés legújabb ismeretei hatnak, a vadgazdálkodás szerves illeszkedést mutat. Itt nem lehet más a főszereplő, csak az erdész.

Ha visszatekintünk az erdészet újkori történelmének két évszázadán, végig az erdész volt a főszereplője az erdőgazdálkodás-termesztvédelem közös ügyének. Gondoljunk csak a Kiegyezés korának nagymértékű erdőkitermeléseket is fékező, a korszerű erdőgazdálkodás alapjait lerakó 1879. évi első erdő-törvény alkotóira, élükön Bedő Albert erdőmérnökkel, aki felismerte, hogy „az erdő az állam soha el nem haló kezében van a legjobb helyen.” Ma sem lehet efelől más véleményünk.

Emlékezzünk a trianoni katasztrófa utáni reménytelenségben a járható erdei ösvényt megálló Kaán Károly erdőmérnökre, aki a mához is szól tanításával, így: „a nemzeti érdekeknek az az erdőgazdálkodás felel meg a legjobban, mely az erdőt a köz- és magánérdekek javára hasznosabbá és jövedelmezőbbé tudja tenni.”

A II. világháború sokkhatást kiváltó erdőállamosítását emberléptékű keretbe foglaló csapatnak Barlay Ervin erdőmérnök személyében szintén volt vezéregyénisége. S jött 1956 szellemi traumájából talpraálló és egy átfogó erdőgazdaság fejlesztést megvalósító kiváló

nemzedék. Ezen kor lett az erdészek államának igazi letéteményese, az aranykor, napjainkra 600 ezer ha új erdő képeiben.

Itt vagyunk a rendszerváltás utáni időszakban, a kilencvenes évek szakmai viharával, igazi vezéregyéniség nélkül, évszázados tapasztalatok birtokában. Úgy látom, a politika oldaláról is szükséges lenne – az erdő fontosságát kifejezendő – megfelelő erdész vezetőt a jövő stratégiai helyére állítani.

Van még egy főszereplő, a pénz. Nagyon jó szívvel hallottam államtitkár úrtól, hogy 1,5 milliárd forintnyi összeget tartana szükségesnek – a természetvédelem korlátaiból eredő – többlet erdei munkák finanszírozására. Úgy gondolom, az erdőgazdálkodás és természetvédelem ütközéseinek feloldására ez a helyes út. Így az államerdészet eleget tud tenni a természetvédelem elvárásainak. Higgyék el, az állami-kincstári erdők ma is jó kezekben vannak, ne kísértsek a sorsot a kincstári erdők (350 ezer ha) természetvédelmi kezelésbe vételével. Semmi nem indokolja, óriási teher rakódna az ország költségvetésére, s a maradék hasonlóan értékes állami erdő (750 ezer ha) ebek harmincadjára kerülne. Nem természetvédő az, aki ilyet akar, nem felelősen gondolkodó politikus, aki ilyenre gondol. Zárjuk ezt a gondolatsort a haza bölcsének, Deák Ferencnek útmutatásával:

„Úgy kell szolgálni a jelent, hogy ne kompromittáljuk a jövőt.”

Válasz Pethő Józsefnek

Vezérigazgató úr gondolataira, mint magánember válaszolok, illetve teszem meg észrevételeimet. Plurális demokráciában nem olyan nagy baj az, hogy

nincsenek olyan nagy emberek. Volt a történelemben egypár, s milyen galibát csináltak! Teljesen egyetértek az erdészekkel, hogy rájuk kell bízni az erdőt. De tegyük mindjárt hozzá, hogy az erdőstratégia és az erdőkezelés külön fogalmak. A stratégia számtalan szakterületet igényel, az erdőben folytatott tevékenység pedig erdész szakembert igényel.

Sajnálatos, mondhatnám minősíthetetlen, hogy az erdőügynek nincs államtitkára. De nem az én szintem ezt eldönteni. Nem mondtam azt, hogy a 350 ezer hektárt vagyonkezelésbe át akarjuk venni, de hogy ezt a kérdést végig kell gondolni, vitatni, az biztos. Mert – és itt jegyzem meg, hogy nem tudok egyetérteni, hogy a 25 000 hektárt adjuk át az erdészeknek kezelésre. Két fogalom keveredését kell elkerülnünk. Önök tiszteletreméltó erdőgazdasági tevékenységet végeznek. Ennek paramétereit törvényben vannak szabályozva. Mi pedig természetvédelmi vagyonkezelést folytatunk. Mások a prioritások. Mi a fület olykor azért vágjuk le, hogy egy másik élőlénynek javítsuk az élőhelyét. Tudjuk, hogy az állami erdők jelentős részén nem folytatható érdemi erdőgazdálkodás, de ezek nem feltétlenül azonosak azokkal, ahol természetvédelmi tevékenységet kell folytatni. Lehet, de nem feltétlenül. A merészségről, hogy a 400 000 hektárt ki és miért veszi át, azt nem tudom beleilleszteni abba a gondolatkörbe, amit meg kell vitatnunk. Nem gondolom persze, hogy a természetvédelemnél nem erdőmérnökök és erdészek kezelnék ezeket a területeket, hiszen sorolhatnám most is a kiváló erdészeket, akik a természetvédelem területén dolgoznak – mondotta a helyettes államtitkár.

Három megye határánál

Interjú Varga Jánossal

Somogy, Tolna, Baranya... és dúdolbatjuk tovább tetszés szerint, a Duna, Tisza, Balaton, ... dallamára. Közben kicsöng a telefon Varga János erdésznél és a szállító járművek rakodása közben tudunk beszélni. A hasonlító életkorra tekintettel elfogadjuk a tegeződést.

– Szervusz. Kicsit késtem a bívással, de ha közben adminisztrálmod kell, színtet tartunk. Most hol dolgoztok éppen?

– A kisorsolt település: Kercseliget és Nagyberki határában vagyunk, és három MAN szerelvény rakodik hárs farostfát, amelyet vasúton szállítatunk tovább. Itt a stabilizált úton nincs különösebb gond, de a völgyben latyakos a talaj, nehéz a kiszállítás. Az értékeesebb anyaggal ott még várnunk kell.

– A kerületed neve csábítóan hangzik: Szilvás. Honnan kapta?

– Sajnos, nem volt gyümölcsöző a kutatás, ezért fogadjuk el, hogy valamikor paradicsomi bőség volt itt szilvából.

– Kercseligetről és a kerületről mit tartasz érdemesnek elmondani?

– A település régebbi, talán betelepült sváb lakosság volt az „alapító”. Mindenestre, szorgalmas ma is itt a nép. A Szalacsikai és a Kata-hegyen 2-300 éve hagyomány a szőlőtermesztés, csiszolódik a borkultúra. A körzetet északról a Kapos folyó, keleten és délen két megye határa, nyugaton Kaposhomok zárja. A kerület 1036 hektáros, Kercseliget, Nagyberki és Mosdós határaiban fekszik. A felszín a dombvidéki jelleget hordozza, illendően a Tolnai és a Zselici tájhoz. A talaj kötött, vályogos, elképzeltető az állapota az egy hete, március elején még 30-40 cm-es hó után.

– És az erdők milyenek?

– Védegetnek minősülő erdő nincs a kerületben, idős természetserű tölgyes és bükkös maradványerdők a volt uradalmi birtok völgyeiben található. Az 1940-es és 50-es években számottevő mesterséges erdősítés történt, mezőgazdasági művelést követően. Kocsánytalan, a völgyi fekvésekben kocsányos tölgy, hársas bükkös állományokat telepítettek. A cser, a gyertyán adott helyeken jellemző kísérők, valamint a pangóvízes helyeken az éger és a kőris alkot állományt. Kisebb térfoglalással az akác is jelen van, inkább a tolnai határ felé. A 60 év körüli állományok a növedékfokozó gyéritések alanyai mostanában.

– Előzetes tájékoztatásból tudom, hogy nem Kercseligeten laksz.

– Igen, Fonó községben lakom, jó 20 km-re. A távolságnak is története van. Az iskolák után előbb Fonón szolgáltam, majd a TSZ erdészeti ágazatát vezettem 10 éven át, ahonnan Kaposhomokra helyezkedtem el ismét kerületvezetőnek. Az itteni erdők a kárpótlás idején zömmel magánerdők lettek, a feladatok 2000-tól távolabbra szőlítettek. A közlekedést a saját Niva gépkocsival oldhatom meg, praktikus.

– És a szolgálat előtti időszakod története hogy hangzik?

– 48 éves vagyok, a családból egyedüli erdész, azaz se előitem, se utánam... A két fiam más pályát választott. Megértem és elfogadom a döntésüket. Előbb szakmunkás lettem Középrigócon, a szakközépiskolát Sopronban levelező tagozaton végeztem el. És Szegeden folytatódik a történet, ahol technikus minősítést értem el.

– Rendszeresen találkozol-e az Erdészeti Lapokkal? Hogy vélekedsz az új arculatról?

– Igen, egyesületi tag is vagyok. A Lapokat megjelenésében tetszetősebbnek érzem a korábnál. A tartalom is változatosabb. Hasznosnak tartom, ha több hely és mondanivaló jut a magánerdő-gazdálkodással foglalkozó írásoknak. Valószínű, hogy ez nem csak itteni igény.

– A magánerdők kezelése mennyiben érinti a munkádat?

– Esetenként megbízás, vagy csupán „kisegítés” formájában foglalkozunk a magánerdők kezelésével. Fonó, Berki és Kercseliget is érintett ilyen munkákkal.

– A téli időszakban milyen termelések folytak a kerületedben, és milyen erdősítési munkákra készülsz?

– Tarvágások voltak a Mosdós 5/E-ben, a Kercseliget 4/E-ben például. A vágások idejében befejeződtek, a kitarótól miatt kampányszerűen kell a vágás-takarítást befejeznünk, illetve a talaj-előkészítést elvégeznünk. A gépi talaj-előkészítésnek most nem kedvez a szabdaltságot, túlnyomó részben kézi pásztázás és tányéros talaj-előkészítés lesz. A mesterséges első-kivétel, kevés pótlás és állománykiegészítés csemetével történik, amelyet részvénytársaságunktól kapunk többségében, de beszerzésből is kiegészítjük.

– Kikkel termeltetek, kik erdősítetek?

– A fakitermelésben LKT-s és MTZ-s vállalkozókkal, jól begyakorolt és saját eszközökkel dolgozó emberekkel szerződünk. Általában nem jelent gondot az erdősítés sem, ami a vállalkozói munkavégzést illeti. Most persze számítani kell a kurta szezonnal!

– A szokatlanul havas és kemény tél mennyire érződik az erdősítések és a vad viszonyában?

– Ezen a területen vadászársági gazdálkodás folyik. Én kifejezetten jó, szinte napi kapcsolatban vagyok a vadászokkal. A többnyire paneles kerítéssel védett erdősítések közös ellenőrzés alatt tartjuk, és a vadmentesítés az észlelést követően kivétel nélkül megtörténik. A kerítés rongálása, sajnos, nem ritka, mint ahogyan a „hurkolás” sem a rongált helyeken. Próbálkozok persze a disznó is, nyomában az őz, de mi „résen” vagyunk. 65-70 hektáros a folyamatos erdőápolás, az ápolási időszak is alkalom a figyelésre, védelemre.

– Akkor neked is jut a kilövésből!

– Őszintén, én nagyon szeretem a vadat, figyelni, gondozni, nyomát járni, a kilövésével viszont nem barátkoztam meg.

– Mire ajánlod még a figyelmet a kerületed tájékán?

– Itt van ugye a három megye határa, ahol 2-3 éve, gondolom, hogy összefogva, kopjafát állítottak. A közvetlen környéke azóta kiránduló-, pihenőhely. A szőlőtermesztésről előbb már szóltam, a szőlőktől tovább indulva földhalmok sorát látni. Az idősebbek az őseiktől úgy tudják, hogy ezek avarkori földvár maradványai. És hogy kalappal, helyesebben sapkával köszönjek el: az előző kollégám felesége mesélte, hogy a közeli vízmosság, a Sapka-töltés helynév a hődolsági időkből származik. A nehezen járható árkon sapkákban (turbán?) hordott földdel építettek átjárót a menekülő törökök.

– Köszönöm az alapos és érdekes bemutatkozást, jó egészséget kívánok!

Apátóczy István

Erdész, ki itt dolgozol, hagyj fel minden reménnyel

A Mátra északi oldalán autózva sorra hagyjuk el az utóbbi évtized politikai, gazdasági eseményeinek hatására nyomorodott településeket. Csépanyi Péterrel volt munkahelyéhez, az arlói erdészethez tartunk. Utódjának, Grédics Szilárdnak ígérte, hogy közösen keressük fel ezt a sorsverte vidéket. Ózdot és környékét nyugodtan nevezhetjük válságövezetnek. A bánya bezárt, a kohó bezárt, húszezer ember lett munkanélküli. A kárpótulás során a környék erdeinek egyharmada maradt állami kézben, mondja Horicsányi Attila erdőfelügyelő. Persze a megélhetési bűnözőnek nem számít az, hogy kinek a tulajdonában garázdálkodik. Jól szervezett maffiák vágják, darabolják, szállítják a fát néha elképesztő leleményességgel. Az érvényben lévő erdőtörvény is hiányos ezen a téren, mert nem rendelkezik hatékony védelmi és intézkedési felhatalmazással. Szakma lett a falopás. Az Arlóra vezető közút völgyében hatalmas fekete foltok „színesítik” a tavasszal rendszeresen jelentkező erdőtüzek utáni látképet. Az erdészet udvarából is rálátni a szemben lévő domboldalra. A feketére égett területet pókhálószerűen hálózják be a szociális bűnözők által kitaposott „közelítő utak”.

A kérdésre, hogy miért ég oly sok fiatal, megdöbbentő válasz érkezik. A nehezen elfogott fatolvajok, akiknek kelemetlensége származott az erdészek által kezdeményezett hatósági eljárásból, bosszúból gyűjtik magukra a nagynehezen beállt erdősítést. „Hiába mondtam

a komámnak, hogy ne gyútogassák a csemetést, mert aztán miből fognak termelni – nem hallgattak a szóra”, mondja egy helybéli, aki feladta a fatolvajlás zaklatott foglalatosságát, és magánbányát nyitott a Boroszló-völgyben. Kísérőim jó ötméteres gödörhöz vezetnek, ahol a fenéken a „bányatulajdonos” dolgozik. S valóban, négy méter meddő után előbukkan a lignitréteg. Keserves munka, de tisztelem a „vakondokokat”, mert keményen megdolgoznak a bevételért. S legalább addig is nyugton hagyják az erdőt. Ahogy elhagyjuk a külfejtést, az öreg bükkösben egy-egy csoport jelenik meg. Kinek fűrészgép, kinek fejsze a hóna alatt. Észrevéve az erdészeket, egy pillanat alatt el-

tűnnek a legközelebbi vízmosásban. A ózdi erdőfelügyelői térségben hozzávetőleg 20 000 köbméter faanyagot tulajdonítanak el évente a szervezett bandák. Nem csak a fázó gyermekek miatt, nemcsak azért, hogy rotyogjon az ebéd, hanem kifejezetten haszonszerzés céljából. Van olyan ház, ahol több motorfűrész is tartanak. Évi 7–800 köbméter kopik el az arlói erdészettől. 2002-ben már több mint kétezer. Az esetek többségében hiába akár a videofelvétel bizonyíték, a tanúk, a helyszínelés, többnyire kevés a jögalap az elrettentő ítékezéshez. S ha mégis, a napi ötezer forint értékre taksált közmunkával a börtön napi 150 forintos önköltségét bizony hamar le lehet dolgozni. Magyarán egy havi elzárást meg lehet váltani egy napi közmunkával. Hivatásos őrző-védők emberekkel úgy-ahogy eredményt lehetne elérni, csak hát a milliós költséget lehetetlen valamelyik elszámolási rubrikába gyömöszölni.

Dr. Bárdos Ákos, az ózdi erdőbirtokosság elnöke sem nyugodt a kezelésükben lévő 935 hektár erdő jövőjét illetően. 1997-ben az elkobzott, otthagyt, ledöntött fából közel egymilliós árbevételűt könnyelhetett el az erdőbirtokosság. (A költségekről most ne beszéljünk.)

Bánszállás felé vesszük az irányt. A terepjáró erőlködve kapaszkodik a hegyoldalon. A tető felé közeledve feltűnik, hogy kisebb-nagyobb kőkupacok szegélyezik az erdei utat. Jobban megnézve ezek a kövek tulajdonképpen építkezési törmelékből származó betondarabok. A

motorizált fatolvajok használják a Ladák csomagartójába téve nehezeknek, hogy fel tudjon kapaszkodni a kocsi a csúszós úton a tethelyre. Ott a kövek kikerülnek az erdőbe, s helyüket fagurigák vagy hasábok foglalják el. A Lukács tanyánál lévő meredek oldalon erre a módszerre nincs szükség, mert ott gravitációs módszerrel közelítenek. A gurigákat egyszerűen legörgetik a völgybe.

És itt is a megszenesedett újulat hektárszámra. Nem is a falopás a legnagyobb baj, bár az is sok kárt okoz, hanem a felújítások ellehetetlenülése, mondja Csór Attila erdőgazdálkodási műszaki vezető.

Mazohistának kell lenni ahhoz, hogy elviseljük egy-egy jólsikerült erdősítés leégésének látványát, toldja meg Fekete János üzemeltetési műszaki vezető –, különösen akkor, amikor ez évről évre ismétlődik, és úgy tűnik, hogy eltart még akár évtizedekig is.

Habár a sok erdőégestől keserű szívvel járjuk a határt, mégis egy újabb tüzes helyszín hozza meg lelki békénket. A Nyeste-völgybe kanyarodunk. A főútról letérve egy-egy vadcseresznytörzs maradékának látványa erősíti a tényt, hogy nem csak a didergő kisdetek miatt lopják az erdőt. A levegőben füstszag terjeng, s már arra gondoltam, hogy egy újabb, most már élő tüzet fogunk látni, amikor a tisztássa kiszélesedő út mentén a boksa zenitők jellegzetes munkahelyére értünk. Házmagasságú fahasábok között az előző boksa maradékát válogatja Fancsali Ede faszénégető. Holnapra befejezzük, tájékoztatja a dolgok állásáról Grédics Szilárdot a derék farkaslaki szénégető. A tisztás túlsó végén épített kis kemencéből száll a füst. A kenyértészta bedagasztva. Egy öt-kilós kenyeret szoktam sütni, mondja az

asszony, s máris fordul a „kamra” felé. Hagymával, szalonnával kínál. Míg jóízűen falatozunk, áhítattal nézhetjük végig, amint a felfűtött pici kemencébe kerül a fehér, kenyérformájú tészta. Kenyérre majd két óra múlva változik. A tűz, mely más erdőt pusztít, itt kenyeret süt.

Már besötétedett, amikor Grédics Szilárddal Eger felé autózunk. Az erdőszet és valamennyi, a térségben dolgozó erdőszet keserűségét csak az értheti meg, aki maga is aktív résztvevője volt az erdőfelújítás olykor keserves munkájának. Mert nem kell ahhoz gyújtogató, hogy a születés nehéz legyen. Elég az aszály, a pajor. S mégis az itt dolgozók lelki terhe nehezebb, hiszen a pusztítást emberek okozzák. Abban viszont tökéletesen egyetértettünk, hogy az Ózd környéki erdők bajain csak helyi erdőszeti szinten nem tudnak gyógyírt kikeverni. Ahhoz ott nincs elég csodanövény. Csak az érintett tárcák közös

összefogásával lehetne előrelépni. Egy közös tavaszi bejárással. Egy közös tényfeltáró, a bajon igazi akarattal segítő szándékú egyeztetéssel, mert ha minden úgy marad, mint eddig, nemcsak az erdő, az erdőszet, de a térség a reá nehezedő morális válságtól sem szabadulhat, sem az EU-ban, sem azon kívül.

Pápai Gábor

Erdészeti standardok

Új közösségi erdővédelmi standardok felállítását tervezi az EU, azonban a terv máris tiltakozást váltott ki az erdőtulajdonosok egy csoportja részéről. Az EU Európa-szerte egységesíteni akarja, milyen eljárások szerint vizsgálják az erdők talajának minőségét, mérik a kibocsátott szén-dioxid mennyiségét, illetve számolják meg az erdőben élő állatokat, azonban a Dán Erdők Szövetségének álláspontja szerint a brüsszeli törekvések ellenkeznek a lehető legalacsonyabb szintű döntéshozatalra való törekvés – szubszidiaritás – elvével. Magyarországon szintén működik egy, az erdők állapotát figyelő megfigyelőhálózat. Ezt jelenleg az erdők egészségi állapotának, illetve a faállomány minőségének vizsgálatára használják, s a tervezett uniós változtatás életbelépése esetén várhatóan a talaj részletes vizsgálatára is ki kell majd terjeszteni. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium tájékoztatása szerint a magyar nemzeti erdőstratégia kidolgozása folyamatban van. Ennek tervezetét a tárca szakértői most készítik elő társadalmi vitára, míg a végleges változatot a tervek szerint 2004-ben fogadják el.

(VG)

Erdőmaffia Erdélyben

A 2000-ben megjelent 1-es számú földtörvény szerint Romániában 4 485 000 hektár erdőt kell visszaadjanak jogos tulajdonosaiknak, az állam adminisztrálásában pedig 2 millió hektár maradna. A kiosztásra kerülő erdők közel egyharmada közbirtokossági erdő, a fennmaradó részt a magánerdők (1 140 000 hektár), illetve az egyházi és a községi erdők teszik ki. Becslések szerint e hatalmas vagyonnak több mint az egynegyede magyar igénylők birtokába kellene visszakerülnön, elsősorban közbirtokossági erdőként, de igen jelentős az egyéni magántulajdon aránya is.

Az elmúlt kormánykoalíció idején a komoly törvényhozási harcok árán elfogadott földtörvénynek az erdők visszaszolgáltatására vonatkozó részét nagy nehézségekkel lehetett alkalmazni. A visszaadandó erdők felső határáért (közbirtokosságok esetében teljes restitúció, magánerdőknél 10 hektár) szinte késhegyig menő viták voltak az RMDSZ és az akkori kormánykoalíciós pártok között. A végső kiegyezésre a választásokat követő új kormánypárttal került sor. A restitúció lassan, de biztosan beindult, a termőföldek visszaadása azonban messze megelőzte az erdők tulajdonba helyezési ütemét. Az ügy gyors lebonyolítása az erdészeti igazgatóságok részéről folyamatos akadályokba ütközött. Nem véletlen, hogy eddig mindössze 1 140 000 hektár erdő került vissza magántulajdonba, a visszaadandó összterület 25 százaléka.

A korrupcióval teljesen átszőtt balkáni országban óriási erővel rendelkezik az erdőmaffia is, amelynek a Székelyföldön vannak a legnagyobb érdekeltiségei. Az RMDSZ-képviselők közül Garda Dezső neve az erdőhivatali vezetők, a magas beosztású funkcionáriusok elleni küzdelemben vált híressé. Az erdészeti visszaélések kiderítésére létrehozott parlamenti vizsgálóbizottság oszlopos tagjaként hosszú éveken át azért harcolt, hogy a székelyföldi gazdák és a közbirtokosságok visszakaphassák vagyonukat. Érdekes módon elsősorban nem román tisztviselőkkel ke-

rült összetűzésbe, hanem a Hargita megyei erdészeti igazgatóságok és a területi erdészeti hivatalok magyar kiskirályaival, akiknek hallgatóságos beleegyezésével az elmúlt tizenhárom évben több millió dollár értékű törvénytelen erdőirtás történt elsősorban azokban az erdőrészekben, amelyeket vissza kellett volna adjanak tulajdonosaiknak. A magyar képviselő heti rendszerességgel interpellált a parlamentben az erdőmaffia ellen, akik néhány év alatt egész hegyoldalakat irtottak ki. Úgy tűnt, a megállíthatatlan rombolás egy-két évtized alatt teljesen eltünteti Székelyföld zöld aranyát. A rendőrség tudtával és beleegyezésével több száz cég termelte ki illegálisan a fát.

A Romániai Erdőtulajdonosok Egyesületének elnöke, Mircea Oanta szerint elsősorban a magyar politikus kitartó tiltakozásának köszönhető, hogy az erdőmaffia lendületét az utóbbi időben sikerült megtörni. Noha országos viszonylatban továbbra is lassú ütemben halad az erdők visszaadása, a Székelyföldön az országos átlagot meghaladva kimérték már a magán- és a közbirtokossági erdők több mint kétharmadát.

Garda Dezső képviselő az ügynek megnyert néhány kiváló magyar erdészmérnököt, akik az állami erdészet kötelékéből kilépve magán erdészeti társaságokat alakítottak meg több székelyföldi településen. Noha ennek létrehozására törvényes keret létezik, az állami erdészet bíróságon támadta meg a magánerdők vezetőit, és a legtöbb per ma is folyamatban van. A gombamód szaporodó kezdeményezéseket már nem tudják megállítani, hiszen az erdőtulajdonosok egyesületeiként bejegyzésre kerülő új szervezetek az állami erdészethöz sokkal megbízhatóbbak, szakemberek pedig elszámolással tartoznak a tagság felé.

Kérdésemre Garda Dezső elmondotta: még sokáig kell azért harcolni, hogy az utolsó hektár magánerdőt is kivegyék az állami erdészet fennhatósága alól. Bízónak nevezte azonban, hogy törvényes kerettel a folyamat im-

már visszafordíthatatlan.

A magyar képviselő legtöbbször magányos farkasként harcol. Gyakran az RMDSZ vezetőiben sem talál partnerre, mert a koalíciós érdek néha mást diktál, a legfelsőbb államvezetésbe is felnyúló erdőmaffiás szálakat pedig nehéz letörni. A belügyminiszter tudomásával az ügyészség számos bűnvádi eljárást megszüntetett olyan állami erdészeti igazgatók ellen, akik bizonyítottan bűnösök az erdőirtásokban. Nem véletlen, ha a képviselőt ismeretlen tettesek saját lakásában bántalmazták, nemrég pedig súlyos autóbalesete volt, amelyet szerinte ismeretlen kezek készítettek elő. A kórházi ágyon felépült magyar politikus azonban ott folytatta, ahol néhány hónappal azelőtt abbahagyta. A bukaresti Romániai Magyar Szó munkatársa, Gáll Éva Emese, miután hosszú interjút készített vele a székelyföldi visszaélésekről, a gergyói erdészeti hivatal két vezetője, Laczkó Teréz és Melles Előd bűnvádi eljárást indított az újságíró ellen. A székelyföldi újságírónt a bukaresti bíróságok után most a krajo-vai törvényszéken perelik tovább.

Makkay József
(Magyar Fórum)

Dr. Walter Bitterlich professzor 95 éves

Balra Walter Bitterlich, középen Gáspár-Hantos Géza

Sokak szerint a ma is élő erdészek között név szerint W. Bitterlich a legismertebb. Találmányai – a tükrös- és a telerelaszkóp, a szektorálisítáló és a dial-dendrő (ez utóbbi kettő hazánkban nem terjedt el), és

azok kifejlesztése, gyakorlati alkalmazása tette nevét nem csak Európában, hanem az egész világon ismertté. Életéről és munkásságáról Az Erdészeti Lapok 1998. 8. havi lapszámában Mészáros Gyula ad részle-

tes tájékoztatást. Ma is tevékenyen részt vesz az erdészeti mérőműszerek fejlesztésében és minősítésében, de emellett foglalkozik elméleti matematikai és filozófiai kérdésekkel is. Jelentős a napjaink irodalmi tevékenysége is.

1990 őszén az OEE Erdőrendezési Szakosztály és a MÉM Erdőrendezési Szolgálat meghívására, a VII. Erdőrendezési Napok díszvendégeként pár napot töltött Magyarországon – bejárta Roth Gyula professzor úr hajdani bükk természetes felújítási kísérleti területét, a szentgáli tisztáfast, és előadást tartott az MTA Veszprémi Albizottságában. A továbbiakban is figyelemmel kísérte és segítette a magyar erdészet fejlődését, irodalmi tájékoztatással és az új műszerek megküldésével.

Születésnapját Salzburgban, szűkebb családi és szakmai körben ünnepelte meg. Jómagam – betegségem miatt – le-
vélben köszöntöttem.

Kép és szöveg: **Gáspár-Hantos Géza**
nyugdíjas

A Magyar Sajtó Házában

Az Erdészeti Lapokkal, valamint az OEE egyéb kiadványaival ismerkedett szakosztályülésén a Magyar Újságírók Országos Szövetsége, Erdészeti, Természetvédelmi és Vadászati Szakosztálya.

Fácányi Ödön szakosztályelnök bevezetője után Pápai Gábor főszerkesztő először a magyar erdőkről, az erdőgazdálkodás évszázados múltjáról tartott ismertetőt. Tájékoztatójában kiemelt fontosságúnak tartotta, hogy a civil sajtó képviselői megismerjék azt a törvényi hátteret, mely Mária Terézia er-

dőrendtartásával indult, az 1879-es és 1935-ös erdőtvényekkel folytatódott, és az 1996-os ökológiai törvényekkel a mai napig is meghatározza az erdőgazdálkodás jogszabályi kereteit. Beszélt a nagy múltra visszatekintő alap-, közép- és felsőfokú erdészeti szakoktatásról is, arról az elkötelezettségről, mely a selmec-soproni hagyományokban gyökerezik.

Az OEE az egyik legidősebb szakmai egyesület – mely az 1851-ben megalakult Ungarischer Forstverein jogutódjá-

nak tekinti magát – felvállalja a szakma széles körű képviseletét. 1862-ben útjára indították az Erdészeti Lapokat, mely rövid háborús időszakot leszámítva, folyamatosan tájékoztatja a tagságot. Az Egyesület közelmúltban kiadott könyvei A mi nyelvünk, a Gyökerek és lombok, az Erdészeti emlékhelyek, egyaránt felkeltették a résztvevők figyelmét.

A rendezők meghívták az erdőgazdaságok kommunikációval foglalkozó munkatársait is, akik bekapcsolódtak az előadást követő kötetlen szakmai beszélgetésbe.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**

Kedves Olvasók!

Örömünket szeretnénk megosztani a lapot olvasókkal akkor, amikor hírt adunk arról a számunkra kedves eseményről, hogy a Sajtó Napja alkalmából a MECSEKI ERDÉSZETI Rt. kapta Baranya megyében 5. alkalommal kiosztásra kerülő HITELES ÉS SOKOLDALÚ TÁJÉKOZTATÁSÉRT díjat.

Káldy József

Forrás a fővárosi erdőknek

Kóródi Mária környezetvédelmi és vízügyi miniszter és Demszky Gábor főpolgármester megbeszélést folytattak a főváros környéki erdők védelmének, otthonosabbá tételének lehetőségeiről. E célok megvalósítását segíti a fővárosi önkormányzat 14 millió forintos támogatásán túl a tárca 10 millió forintos felajánlása. Kóródi Mária és Demszky Gábor találkozásánál szó esett Budapest közeljövőben megszülető Zöld Alkotmányáról és az ehhez kapcsolódó cselekvési, támogatási tervről, valamint az Uniótól igénybe vehető erdősítési támogatásokról.

A Fővárosi Önkormányzat a már meglévő állami tulajdonú erdők támogatása mellett újabb erdők telepítésével járul hozzá Budapest zöld környezetének növeléséhez. Ezért a Főváros az elkövetkező négy évben összesen 400 millió forintot fordít erdőtelepítésre, illetve erdőterületek vásárlására. Ebből az összegből a Fővárosi Önkormányzat Budapest 7 kerületében összesen 68 hektár új erdőt telepít, illetve több tíz hektár erdőterületet megvásárol. Ez azt jelenti, hogy az új területen mintegy egymillió facsemetét ültet a Fővárosi Önkormányzat.

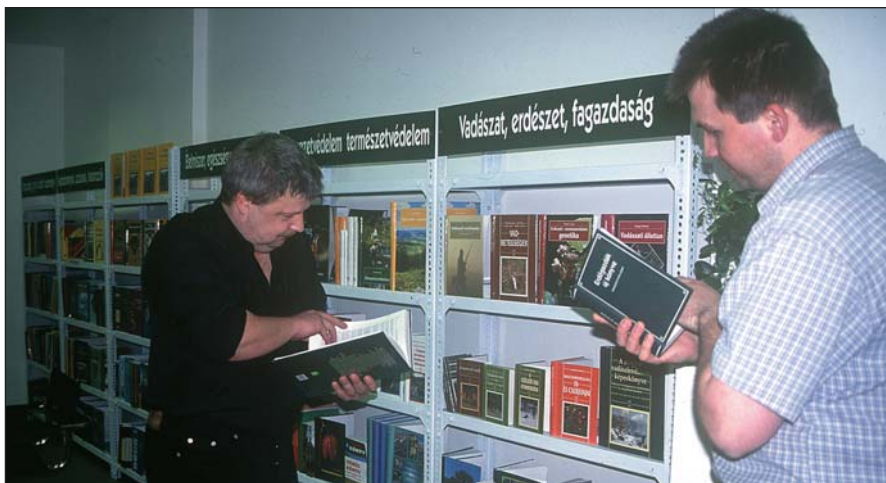

Megnyílt az Agrár-szakirodalmi Szolgáltatóház...

...az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ épületében, Budapest, I. ker. Attila u. 93., a Déli Pályaudvarral szemben.

A Szolgáltatóházban az érdeklődők válogathatnak a mezőgazdasági témá-

ban megjelent kiadványok között. Szakfolyóiratok, szakkönyvek, számítógépek segítségével elektronikus úton keresheti az érdeklődő az EU vonatkozó újdonságait. Érdemes időt szakítani a szolgáltatás tanulmányozására.

Van-e álgeszt a bükk böhöncökben?

Német kutatók az idős korban böhöncösödő és álgesztesedő bükkfák előfordulását kívánják csökkenteni. A bükk sokoldalú hasznosíthatósága és értékes fája sürgős megoldást követel a jelenlegi helyzet megoldására. A Baden-Württembergi Erdészeti Kutatóintézet és a Freiburgi Egyetem Erdőmérnöki Karának munkatársai közös kísérletben keresik a választ a kérdésre, kísérleti területenként a 20 legvastagabb törzs megvizsgálásával. Az álgeszt kialakulásának a veszélye a 60 cm-es mellmagassági átmérőjű és 120 éves korú törzsek esetében volt a legnagyobb. Hektáronként 100 V-fánál több törzs kiválasztását nem javasolják, ennél magasabb V-faszám ugyan a termőhely fatermő képességének a jobb kihasználását eredményezné, ám az álgeszt megjelenése miatt ez mégsem lenne kedvező.

(In: Forstarchiv)

Ref.: Kovács Richárd

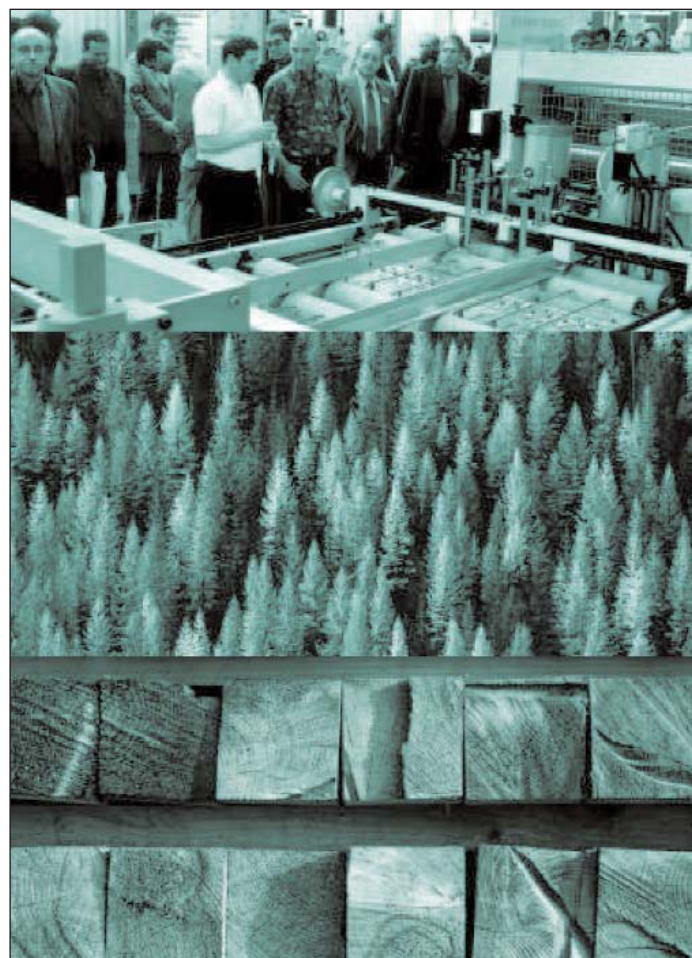
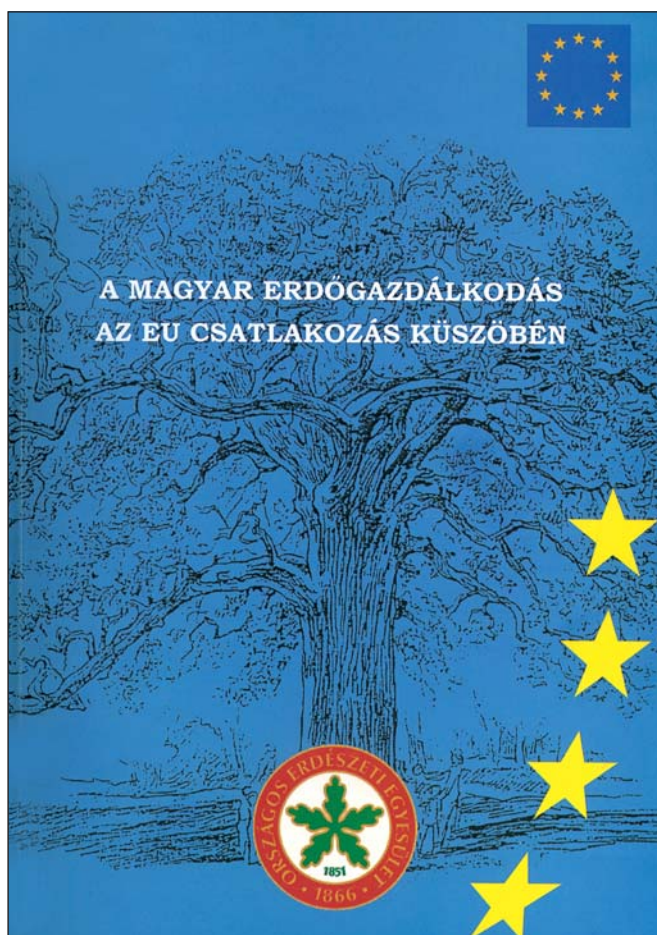
A magyar erdőgazdálkodás az EU csatlakozás küszöbén

Egyesületi tagságunk igényét kielégítve, az EU csatlakozásról döntő népszavazás előtt, 200 oldalon jelentetett meg az OEE a témát ismertető könyvet. A könyv foglalkozik az EU történetével, felépítésével, működésével. Természetesen az erdészettel kapcsolatos EU jogszabályok és hazai dokumentumok is megtalálhatók. Internetes címjegyzék segíti az olvasót a további eligazodásban. A könyv nem teljes, hiszen folyamatosan jelennek meg újabb információk, azonban reményeink szerint az alapvető tudnivalókat tartalmazza. Az információ összegyűjtése, külső segítség hiányában meglehetősen nehéz volt. Az egyesületünk által benyújtott EU-kommunikációs pályázatot a közalapítvány nem támogatta, így az anyagi terhet is Egyesületünknek kellett viselnie.

A könyv ezer példányban került kiadásra, Egyesületünk titkárságán lehet igényelni és elvinni. A könyvet ingyenesen juttatjuk tagjaink számára, azonban szívesen fogadunk pénzügyi támogatást jogi tagjainktól. Szükség esetén a további kiadást is megszervezzük.

Kérem a helyi csoportok és szakosztályok vezetőit, hogy a könyv segítségével is, rendezvényeiken foglalkozzanak az EU csatlakozás kérdésével.

Ormos Balázs
főtitkár

Pluszpontok az
erdő-és fagazdálkodásnak

GÉPEK NYERSANYAGOK ALKALMAZÁSOK

A tökéletes, aktuális
áttekintés 40 országból
érkező 1720 kiállító segítségével

LIGNA⁺

HANNOVER 2003. május 26 – 30.
Az erdő-és fagazdálkodás világvására

www.ligna.de

További információ és jegyelővétel: F-H Consult Kft., 1025 Budapest, Csátárka út 41.
Tel.: 325-5330, Fax: 325-5644, E-mail: jbenko@hu.inter.net

*Az Országos Erdészeti Egyesület és az
Erdélyi Magyar Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztálya*

„Így látom az erdőt”

címmel pályázatot hirdet

*a Kárpát-medencei magyar általános és középiskolás diákok számára,
akiknek van mondanivalójuk erdőről, mezőről, természetről.*

Hogyan látjátok az erdőt, a természet jövőjét?

Várjuk a rajzokat, festményeket, verseket, prózai írásokat.

Beküldési határidő: 2003. június 30.

Cím: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68.

*Kérjük feltüntetni az alkotó nevét, életkorát, címét, az iskola nevét, címét,
a felkészítő tanár nevét. A beküldött rajzok az Egyesület tulajdonában maradnak.*

Eredményhirdetés: 2003. októberében,

az Erdők Hete rendezvénysorozat megnyitója alkalmával.

*Díjak: hétvégi program, vadles, teljes ellátással,
erdei környezetben lévő vadászházban; könyvek, ajándéktárgyak.*

WOOD TECH 2003. szeptember 10-13.

Ez évben is megrendezésre kerül Sopronban a LIGNO NOVUM - WOOD TECH hagyományos szakvásár és konferencia, melyre várjuk a kiállítókat és látogatókat. Az Erdészeti Lapok hasábjain az erdész kiállítókhöz, résztvevőkhöz szólunk.

A faiparosok és erdészek közös soproni megjelenését a város új vezetése továbbra is támogatja és a sikeres rendezvényt a továbbiakban is Sopronban kívánja tartani. A szakvásár, a rendezvények és a konferencia új tartalommal egészül ki. A WOOD TECH szakvásár a természetvédelem, a vadgazdálkodás és a fahasznosítás területeivel bővül. A konferencia a társadalmi vita javaslatai által módosított Nemzeti Erdőstratégiával ismerteti meg a hallgatóságot.

Várjuk a faipari és erdészeti kiállítókat. A hagyományosan kiállító erdészeti gépforgalmazókat, az erdészethez kötődő egyéb termékekkel kereskedő kiállítókat. A fából készült termékek; fajtátékok, fabútorok, faházak, fa játszótéri berendezések, fonott áruk gyártóit és forgalmazóit. A szaporítóanyagokkal foglalkozó vállalkozókat, magán erdőgazdálkodókat. A fa dísz tárgyakat, csontfaragványokat, kerámiákat, erdészeti és vadászati ruhákat gyártókat és forgalmazókat. Az erdei melléktermékekkel foglalkozó faszén, méz, gyógynövény, gomba és más termékek forgalmazóit. A vadászat, vadfeldolgozás, vadász, bel- és külföldi ökoturizmussal foglalkozókat. A terepjáró gépkocsikat forgalmazókat. Az informatika, a kommunikáció, különböző kiadványok, könyvek készítőit és minden vállalkozást, mely fontosnak tartja az erdészettel kapcsolatos vállalkozásának kiteljesítését.

Javasoljuk, hogy **szállásfoglalásaikat** időben tegyék meg.

Kérjük az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoportjait és szakosztályait, hogy szervezzenek egynapos csoportos szakmai utat és találkozót a WOOD TECH idejére. Szakmai találkozókra helyet a szakvásár területén biztosítunk, melyhez kedvezményes belépőt intézünk.

Várunk minden kiállítót és látogatót Sopronba.

Kapás Tibor: Amiről a kőrösi fák mesélnek

A famatuzsálemek és faóriások megmentése területén a lokálpatriótáknak mindig is nagy szerepe volt. Kapás Tibor kertészmérnök a Nagykőrös környéki fák összeírásával, fotódokumentáció készítésével sokat tett az alföldi város e sajátos természeti, s egyben kultúrtörténeti értékeinek megőrzése érdekében. De impozáns, színes fotókkal illusztrált, velűrborítású könyve nemcsak regiszter, hanem izgalmas olvasmány is egyben: honunk, a Kárpát-medence bemutatása után az erdőtakaróról és erdőgazdálkodásunkról is olvashatunk. A Nagykőrös környéki természeti viszonyok megrajzolása, az itt folytatott (főleg botanikai) kutatások ismertetése, a nagykőrösi erdők történetének bemutatása után megkaphatjuk az „őshonos fák siratása” c. fejezet. Ebben számos kultúrtörténeti érdekességet vonultat fel a szerző a magyar kőrösi kapcsolatban, mely a város nevében és pecsétjén is szerepel, s úgyszintén sok adalékkal szolgál a homoki erdők jellemző állományalkotó fájáról, a kocsányos tölgyről írott rész is. Tudnunk kell, hogy 1934-ben a város akkori előljárói – a polgármester vezetésével(!) – bejárták a Nagykőrös környéki erdőket, s 25 olyan jelfát találtak, amelyek “természeti emlékként való fenntartása kívánatos volna”. Ezekből sajnos már csak 7 található meg, s hogy a többinek milyen sorsa lett, azt jól példázza a híres Basafa esete. Az erdőrésztlet véghasználatánál a környék legnagyobb kocsányos tölgyét is – nagy nehézségek árán – kivágták, törzsét dózerrel az árokba túrták. A fának is megvan a maguk sorsa – mondhatnánk. E szörnyű tettet némileg enyhíti az a cselekedet, hogy a törzsből aztán szobrot faragtak, mely ma is látható – mementóként – Csemőfalú főterén.

Viszont szokatlan, de reméljük hagyományteremtő, mindenképpen tisztelendő cselekedetről is beszámolhatunk a kőrösi erdő fái kapcsán. 2000-ben a Nagykőrösi Nagyerdei Erdőbirtokossági Társulat háromfős bizottsága – melynek az elnökön, az erdészen kívül az ismertetésre került könyv szerzője is tagja volt – újabb jelfákat, kocsányos tölgyeket és magyar kőrösieket jelölt ki a területen. Ezeket nemcsak lajst-

romba vették, hanem olyan személyekről nevezték el, akik múltbéli ténykedésükkel öregbítették az alföldi város hírnevét. Reméljük a régi 7 és az új 14 jelfa közül egy sem jut a Basafa sorsára.

Jó kézbe fogni ezt a könyvet. Nemcsak azért, mert kiemelkedően szép kiállítás, hanem azért, mert minden lapjáról kiolvasható az a féltő gondoskodás, ami Kapás Tibort és segítőit vezérelte. Elismerés és köszönet illesse a szerzőt!

Dr. Bartha Dénes

Üzenet az ereknek

Megjelent *Winkler András* új verseskötete. Íme néhány a rímekből:

KILÁTÁS

A várost füst üli meg.
A várost füst öli meg.
(2001)

DILEMMA

Férfi e tölgy,
vagy hölgy?
(1999)

A FÁRADT ÜGYNÖK

Aktatáskásak a szemei.
(1998)

VADÁSZKALAND

Nyakkendő nélkül
ment ki az erdőbe,
futottak a vadak,
megjijedtek tőle.
(2002)

ŐSZINTESÉG

Igaz barátság van köztetek?
Nem.
Felebarátság.
(2001)

VENDÉGPROFESSZOROK

A déli széllel
jött a prof,
az esti szél
már vitte el.
A fizetését
vette fel.
(2002)

AZ UNICUMRÓL

Az Unicum olyan, mint a tudás.
Ha egyszer elsajátítjuk, soha senki
nem veheti el tőlünk.
(2000)

A hazai erdőrezervátum- kutatás célja, stratégiája és módszerei

Horváth F.–Borbídi A. (szerk.)
(*Természetbúvár Alapítvány Kiadó,*
Bpest, 2002)

Korunk egyik legnagyobb gondja a Föld népességének rohamos szaporodása és a természeti erőforrások végesége közötti ellentmondás. Gazdasági minősítésekben is a GDP növekedésének üteme kap értékmérő szerepet. De ez meddig, milyen határig fokozható? Földünk természeti erőinek rovására megfogalmazott mégoly szép tervek is semmissé válnak, ha idejében nem figyelünk olyan káros jelenségekre, amelyek a jövő generációk életminőségét lehetetlenné tehetik. Szükség van tehát a természetet ért emberi hatások mérlegelésére. Alapját csak az teremtheti meg, ha a természetet magát alaposan megismerjük és szórványos próbálkozások helyett rendszerré formált erőfeszítéseket teszünk a természetet alkotó tényezők működésének tanulmányozására. Ebből következtetünk a változtatások, változások valószínű hatására, mondunk ítéletet egy-egy intézkedés vállalhatóságáról, esetleg leállításáról.

A címben jelölt mű ezen törekvések jegyében született. Hazánkban még fellelhető természetes erdőfoltokon széles körű kutatóközösségek próbálják a bevezetőben említett folyamatokat szervesen, egységes alapelvek szerint feltárni. A könyv e munkaterv hazai összefoglalását, módszertanát mutatja be.

Nem hiányzik belőle a kitekintés Európa országaiban folytatott hasonló munkákra, a tervezett hazai vizsgálatok jogi, szervezeti és szerkezeti adottságaira, valamint a tényleges munka megosztására. A kutatás egészének távlatait, módszertanát külön fejezetben találjuk, benne helyet kapott az erdőállomány történet, az erdőben lejátszódó folyamatok figyelése, a faállomány-szerkezet és termőhely megismerése és ennek módszerei, valamint az erdő növényzetének, gombaflórájának, állatvilágának figyelése is. A számtalan adatot, megfigyelést hozó vizsgálatok eredményeit korszerű eszközökkel lehet csak tárolni, értékelni, ezért az erdőrezervátum-kutatás informatikai alapjainak bemutatása sem maradt el a kötetből. Az egész művet a szakirodalmi felsorolás zárja.

Lenyűgöző vállalkozásról kaphatunk itt képet. Bízató, hogy ebben nemcsak alapkutatással foglalkozók vállaltak

részt, hanem az erdőgazdálkodásban jártas kutatók, oktatók is szép számmal belekapcsolódnak.

Az elmondottakhoz a recenzens megjegyzései: 1. Nem lehetne-e hasonló részletességű felvételezést tervezni a sokak által bíralt akácok vagy fenyvesek valamelyikében, hogy összehasonlíthassuk őket természetes párjukkal és erre alapozva ítéljük meg jövőbeli sorsukat? 2. Ha ilyen nagyszabású vállalkozásról olvasok, felvetődik bennem: nem kellene-e a vizes élőhelyek, nedves rétek, lápok stb. hasonló mélységű feltárásával is foglalkoznunk? Édesvíz-készleteink aggasztóan csökkenni, következményeit élőviláguk sínyli meg. Legalább a gondolat felvetéséig el kellene jutnunk, mert az emberi civilizáció itt nyúl bele legérzékenyebben a természet világába és veszélyezteteti legértékesebb éltető forrásaink egyikét, a vizet. 3. A felhasznált irodalmi források közül hiányolom *Danszky I., Járó Z., Magyar P., Róth Gyula* vagy a külföldiek közül *Morozov* és *Rubner* munkáinak megjelölését. Végtére is erdőkkel foglalkozik a tekintélyes kutatógárda, ehhez az erdész kutatók munkái is alaposan ismerni kell.

Végezetül egy bíráló megjegyzés. A szép összeállítás értékét gyengítik a semmitmondó, hivatali bikkfanyelv kinövései, mint pl. a „célkitűzés”, „adatminőség-biztosítás” és társai. A magyar nyelv tisztaságának, természetes eredetiségének megőrzése is fontos feladatunk!

A könyv egyelőre még nem tartalmaz vizsgálati eredményeket, csupán a célokat és az elérésükhöz szükséges szervezési tervet és módszereket mutatja be. Így is hasznos azok számára, akik erdőkkel foglalkoznak, az edőt alaposabban ismerni kívánják. Ezek kezébe ajánljuk az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézetéből (Vácrátót) megszerzhető könyvet.

(Bemutatta: **dr. Szodfridt István**)

♦ ♦ ♦

Magyarország ipari fái (Wood species of Hungary)

Dr. Molnár Sándor–dr. Bariska Mihály

A Szaktudás Kiadó Ház a hazánkban alkalmazott ipari fákról impozáns könyvet jelentetett meg 2002-ben. A kiadvány különlegessége – ami szokatlan még a szakmánkban –, hogy kétnyelvű: magyar és angol nyelven egyaránt megtaláljuk a leírásokat. A magyar rész Molnár Sándor professzor érdeme, az angol változat a Svájcban élő Bariska Mihály professzor készítette. Ez a megjelentetési

mód, a tükörszöveg ténye kiváló alkalmat nyújt a faanyagismeret-tan angol szakszövegének elsajátításához. A 8 fenyőfaj, 24 lombos faj, illetve nemzetiség ismertetése meghatározott szempontok szerint történik: a nemzetség rövid bemutatása, a faj gyakoribb idegen elnevezései, szinonim nevek, elterjedés, az élőfa jellemzői, a fatest makroszkopikus és mikroszkopikus jellemzői, fahibák, károsodások, tartósság, fizikai (mechanikai) kémiai tulajdonságok, erdei választékok, megmunkálási sajátosságok, felhasználási területek. A leírásokat a fa habitusáról, faanyagáról és mikroszkopos metszeteiről készített fotók illusztrálják. A könyv végén Magyarország erdő- és fagazdaságáról találunk átfogó statisztikai bemutatást, továbbá az erdőgazdaságok, faipari vállalatok főbb jellemzőit olvashatjuk. A jó minőségű papíron nyomtatott, dekoratív megjelenítésű könyvet az egyetemi hallgatóinkon kívül valamennyi erdész és faiparos kollégának szíves figyelmébe ajánljuk.

Dr. Bartha Dénes

Éves munkaterv 2003. évre

a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és az Országos Erdészeti Egyesület között kötött együttműködési megállapodás melléklete

A KvVM és az OEE között 2002. évben megkötött megállapodást a felek továbbra is érvényben tartják. A megállapodás mellékleteként megfogalmazott „Éves munkaterv”-et a felek az alábbiak szerint aktualizálják a 2003. évre.

Mindkét fél erősíteni és bővíteni kívánja az együttműködést. Az együttműködés további erősítését az OEE tagsága azzal is kifejezte, hogy két nemzeti park erdőmérnök-igazgatóját is beválasztotta az Egyesület 11 fős elnökségébe.

Az együttműködő felek a következőkben határozzák meg munkatervüket:

- 1).Az együttműködő felek meghívják a másik felet rendezvényeikre, és kölcsönösen képviselik szervezeteiket a rendezvényeken. A Természetvédelmi Hivatal elnöke részt vesz az Állami Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsának soros ülésén.
- 2).A felek egy munkacsoportot állítanak fel. A munkacsoport feladata a közös és közösen képviselhető szakmai pontok meghatározása, valamint az egyes pontok közös megoldási javaslatainak kidolgozása.
- 3).Összegyűjtik a természetvédelem és az erdőgazdálkodás működését, illetve együttműködését hátrányosan befolyásoló tényezőket, tényeket és közös szakmai javaslatokat tesznek a felszámolásuk érdekében.

4).Az írott sajtót – mint hatékony kommunikációs lehetőséget – kihasználva, a felek továbbra is rendszeresen megjelentetnek az Országos Erdészeti Egyesület havi lapjában, az Erdészeti Lapokban a természet-, a környezetvédelem és az erdészet ügyét és együttműködését támogató írásokat. A lap az együttműködésben foglaltak megvalósításáról folyamatosan tájékoztatja az olvasókat.

- 5).A KvVM Természetvédelmi Hivatala képviselteti magát a WOOD TECH Erdészeti Szakvásáron. Természetvédelmi területtel bővítik a kiállítást (2003. szept. 10-13.). A felek együttműködnek az „ERDŐK HETE” rendezvénysorozat programjaiban.
- 6).Az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály és a nemzeti park igazgatóságok tapasztalataira építve együttműködnek az erdei iskola mozgalom közös fejlesztésében.
- 7).Az OEE helyi csoportjai a székhelyük szerint illetékes nemzeti park igazgatóságokkal az együttműködés keretében keresik a közös rendezvények megtartásának lehetőségeit.

Budapest, 2003. február

Haraszthy László

KvVM TVH helyettes államtitkár

Cserép János

OEE elnök

Egyesületi hírek

JEGYZŐKÖNYV

készült az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségi üléséről
Vadas Jenő Erdészeti Szakiskola és Kollégium hivatalos helyiségében
Mátrafüred, 2003. március 14. 10 óra

Cserép János elnök köszöntötte a megjelenteket, az elnökség tagjait és a meghívottakat. (Megjelentek: *Duska József* alelnök, *Apatóczy István* technikus alelnök, *dr. Péti Miklós* magánerdőért felelős alelnök, *Puskás Lajos*, *Csiba Imre*, *Pallagi László* régióképviselek, *Kolozsvári Ákos* FB elnök; kimentését kérte: *Firbás Nándor*, *dr. Markovics Tibor*, *Molnár György* régióképviselek, *dr. Szikra Dezső* Erdészeti Lapok SZB elnök; meghívottak közül megjelentek: *Schmotzer András* a Vándorgyűlés technikai szervezője, *Simon László* az erdészeti szakiskola igazgatója, *Ormos Balázs* főtktár, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *Mester Gézáné* titkárságvezető). Az elnökség hét fővel határozatképes.

Cserép János elnök köszöntötte a megjelenteket, bejelentette a napirendi pontokat, melyekkel az elnökség egyetértett, majd átadta a szót *Simon László* igazgatónak, aki ismertette a Vadas Jenő Erdészeti Szakiskola és Kollégium működését és felkészülését a Vándorgyűlés résztvevőinek fogadására.

Ezt követően *Schmotzer András*, a Vándorgyűlés technikai szervezője kapott szót. *Schmotzer András* részletesen ismertette a programot, melyet az elnökség megvitatott. Cél egy baráti és a tagság igényei szerint mérsékelt költségű szakmai rendezvény megszervezése. A Vándorgyűlés szakmai programjai az EGERERDŐ Rt., a Bükk Nemzeti Park, az ERTI és a Szakiskola területén és közreműködésével történnek, az Egyesület programjában meghirdetett szakmai összetartozást erősítve. A szakmai programok a Mátrafüredi és a Parádfürdői Erdészet területén kerülnek lebonyolításra, a baráti találkozó pedig Mátrafüreden, 2003. július 4-én. A Küldöttközgyűlés helye Gyöngyös, Mátra Művelődési Központ, 2003. július 5-én. A Vándorgyűlés létszáma 600 főben került meghatározásra. Az elnökség kéri a helyi csoportok és szakosztályok vezetését, hogy a Vándorgyűlésre utazók közé vegyék fel a nyugdíjas kollégákat is. A Vándorgyűlés központi témája az erdészeti közönségkapcsolat kö-

ré szerveződik. Ezzel kapcsolatosan megrendezésre kerülő műsor kb. egy óra időtartamú legyen, a szükséges PR munkát *Duska József* alelnök és *Pápai Gábor* főszerkesztő végezze, a szervezési munkában *Ormos Balázs* főtktár vegyen részt, mondta ki az elnökség. A Vándorgyűlésen lehetőséget kell biztosítani az erdészeti szakkönyvek árusítására is. A Vándorgyűléshez kapcsolódó téma a Díjbizottság megújítása. A délnyugati régió javaslattal élt személyek vonatkozásában és a régióképviselek bizottságba való delegálása mellett érvelt. Az elnökség nem tudott egységes álláspontot kialakítani, ezért határozatban foglalta a tennivalókat.

1/2003. (márc. 14.) sz. határozat: **Cserép János elnök gondoskodik arról, hogy a Díj Bizottság a Vándorgyűlésig munkáját végezze. Az elnökség felkéri az Egyesület tagságát, hogy tegyenek javaslatot a Díj Bizottság elnöki tiszterére, valamint a hat fő tagra. Tagoknak a területükön szakmailag és erkölcsileg elismert személyeket jelöljenek. Régióképviselek személye sem kizárt. A javaslatokat 2003. április 14-ig beérkezően várja az Elnökség az OEE titkárságára. Az elnök és tagok Küldöttközgyűlés általi megválasztása az őszi időszakban fog megtörténni. (A határozatot az elnökség jelen lévő hét tagja közül hat megszavazta, egy fő tartózkodott.)**

2/2003. (márc. 14.) sz. határozat: **Az Elnökség úgy döntött, hogy a Kitüntetési Szabályzaton változtatni nem kell. (A határozatot az elnök-**

ség jelen lévő hét tagja egyhangúan megszavazta.)

Simon László igazgató elmondta, hogy a Vándorgyűlés időpontjában rendezik Mátrafüreden a Határon túli Magyarok Szabadegyetemét. Javasolta, hogy a két rendezvényen résztvevők egyes csoportjai találkozhassanak egymással.

Az Egyesület magánerdő-tulajdonosok és gazdálkodók érdekképviselete területén tett intézkedéseiről és az időközben történt változásokról *dr. Péti Miklós* alelnök adott tájékoztatást. *Cserép János* elnök elmondta, hogy Egyesületünk befogadó legyen a különböző képviseletek ügyében, így képviselje az egyént, a magán- és állami erdőt és a nemzeti parkokat is. A magánerdő vonatkozásában felhívta a figyelmet, hogy az Egyesület a törvények értelmében országos érdekképviselet, melyet a Nemzeti Földalap is elismert. Az együttműködést szorgalmazta a MEGOSZ-szal, mert a szervezetükben majd mindenki OEE tag is. A MEGOSZ elnöke találkozót kért, melyet a két elnökség közös ülése keretében lehet lebonyolítani. Megállapította, hogy nem fogadható el az agrártámogatásban meglévő diszkrimináció, mely az OEE-t kizárja az integrátorok támogatási köréből. Egyesületünkben továbbra is feladat a magánerdő határozott képviselete.

Duska József alelnök javaslattal élt egy új cím, a „Tiszteletbeli örökös elnök” bevezetése ügyében.

3. 2003. (márc.14.) sz. határozat: **Az Elnökség egyetért a javaslattal, megbízza Duska József alelnököt, hogy készítsen előterjesztést a Küldöttközgyűlésnek a „Tiszteletbeli örökös elnök” cím adományozási feltételeiről és személyi javaslatáról. (Az elnökség jelen lévő hét tagja a határozatot egyhangúan megszavazta.)**

Az Egyesület Elnöksége elvi támogatásban részesíti *Nagy Csaba*: Szép magyar erdők c. készülő fotóalbumát.

Az Elnökség a továbbiakban tárgyalt a helyi csoportoknak, szakosztályoknak, a programjaik megszervezéséhez nyújtandó segítségről, melynek keretében levélben keresi meg Egyesületünk az illetékes szervezeteket (minisztériumok, oktatási, kutatási stb.) előadások

megtartása ügyében. Javaslat hangzott el, hogy a hagyományokhoz híven célszerű volna pályázatokat kiírni könyvek megírása és kiadása ügyében. Az Elnökség várja a javaslatokat. Az OEE honlap további frissítésére is igény van.

Kolozsvári Ákos FB elnök kérte a főtitkárt, hogy röviden adjon tájékoztatást a pénzügyi helyzetről. A főtitkár rövid összefoglalójában elmondta, hogy az Egyesület pénzfelhasználása visszafogott, ütemezett. Továbbra is gondot jelent, hogy az állami pályázatok kifizetése nehézkes, az elmúlt évről több millió Ft még nem került átutalásra. A tagság által igényelt programok megvalósításának finanszírozása biztosított. A Nemzeti Földalappal kapcsolatos teendők rendkívül megnöttek, pénzügyi ellentételezés szükséges. Az Egyesület pénzügyeiről a következő elnökségi ülésen lesz részletesen szó, a közhasznúsági jelentés és tervek elfogadása kapcsán.

Az elnök megköszönte a résztvevőknek a munkát és bezárta az ülést.

kmf.

Ormos Balázs
jegyzőkönyvvezető

Cserép János
elnök

Hitelesítő: **Puskás Lajos**
Csiha Imre

♦ ♦ ♦

Felhívás tagdíjbefizetésre

Felhívom azon tagjainkat, akik figyelmét elkerülte, hogy 2003. március 15-ig a 2003. évi tagdíjat be kell fizetni, és az Erdészeti Lapokba helyezett csekken kötelezettségüket róják le. A befizetéseket számítógépes nyilvántartásunkban regisztráljuk és nem fizető tagjainkat levélben értesítjük hátralékukról. Nemfizetés esetén az Erdészeti Lapok küldését felfüggesztjük, ezután Alapszabályunk értelmében kénytelenek vagyunk sorainkból törölni. Intézkedésünket elnökségi határozatban foglaltakra való tekintettel, a többség érdekében tesszük.

Köszönjük azon tagjaink segítségét, akik az egyesületi tagdíjat határidőre befizették.

Ormos Balázs
főtitkár

Helyreigazító

Az Erdészeti Lapok 2003. márciusi számában tévesen jelent meg, hogy a Bajcsai Erdészet területe 769,2 ha. Az erdészet területe a valóságban 3769,2 ha és hat erdész-kerületből áll.

Az *Erdőművelési Szakosztály* 2002. november 13-án az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI) vendége volt. Sajnálatos, hogy ezen az izgalmas rendezvényen kevesen tudtak részt venni, mivel ezekben a napokban mindenki elszámolási és tervezési kötelezettségeit igyekezett teljesíteni.

Elsőként *dr. Bach István* főosztályvezető tartott előadást a szaporítóanyagokról szóló jogi szabályozás várható változásairól az EU-csatlakozás kapcsán. Az OMMI által ma figyelemmel kísért és gondozott valamennyi kategória jövőjét felvázolta. Hangsúlyozta, s mindannyian egyetértünk vele, hogy az ágazat teljes körű szabályozásváltása keretében arra is figyelemmel kell lenni: ne árraszák el a magyar erdőket külföldről nem megfelelő szaporítóanyaggal.

Ezt követően *dr. Bordács Sándor* főmunkatárs beszélt a molekuláris genetikai módszerekről a szaporítóanyag-felhasználásban. Ennek keretében szó esett a tölgyekkel kapcsolatos kutatásairól, melynek során a fiziológiai és az enzim változatosság kapcsolatát kereste. Az ő vezetésével ismerhettük meg a DNS-labort is, mely közel hozta hozzánk ennek az élenjáró tudománynak egy-két apró érdekességét. Megcsodáltuk, hogy az egyes tölgy DNS-mintázatok hogyan hasonlítanak egymáshoz és térnek el egymástól. Beszéltünk arról, hogy a módszert a gyakorlat is tudja majd hasznosítani, például bizonytalan származások azonosítására.

Dr. Zsombor Ferenc osztályvezető a 2002. év csemeteletlátást ismertette meg velünk. Szavaiból kiderült, hogy tölgyekből, akácból, nemes nyarakból, erdei- és feketefenyőből hiány, cseréből, hazai nyárból többlet mutatkozik. A hiány mértéke nyomasztó, különösen ha a fellendülő erdőtelepítések szemszögéből nézzük.

Ebédre az OMMI vendégei voltunk. Ezután *Szónyi János*, a Szaporítóanyag Terméktanács (SZET) elnöke mondta el, hogyan alakították ki a Terméktanács tagjai azt a csemete-áránlatot, mely a szakközönség körében (csemetetermelő, erdőgazdálkodók) élénk vitát gerjesztett. Válaszolta, hogy 1980–1990 között kiegészítő foglalkozásként, 1990 után főállásban termeltek sokan csemetét. A csemetetermelésből élők a természetes felújítások előtérbe kerülése rossz, az erdőtelepítések felfutása jó helyzetbe hozta. Megállapította, hogy 1997-től több mint 100%-os a csemeteárak emelkedése. De ezekkel az emelt árral is csökkent a csemetetermelés jövedelmezősége, hiszen a gazdasági környezet megváltozott (például a minimálbér jelentősen emelkedett).

Az elhangzottakra reagált *Kelemen Csaba*, a HM Veszprémi Erdőgazdaság Rt. erdőművelési ágazatvezetője mint felkért hozzászóló. Elmondta, hogy a magas csemeteárakban az tükröződik, hogy a SZET-en belül elsősorban a termelők érdekei érvényesülnek, holott a felhasználók és a kereskedők is tagok. Alapos számításokkal bizonyította, hogy az elmúlt években az új erdő létrehozásának egyik tényezője sem drágult olyan viharos ütemben, mint a szaporítóanyag ára. Ráadásul az erdőgazdálkodó életét nehezíti a stagnáló fapiac is. Kifejtette, hogy a csemeteárak emelkedése olyan eredménynövekedést hozott, mely mögött nincs valós teljesítmény. Végül kifejtette azt, hogy a csemetetermelőknek van hatékony érdekképviseletük, de az erdőgazdálkodóknak nincs ilyen. Lépéseket javasolt az összefogásra.

A hozzászólást élénk vita követte, melyből kiderült, hogy a felvetett kérdés mindennel összefügg, ami meghatározó a szakmánkban.

Véleményt nyilvánítottak: *dr. Bordács Sándor*, *Bartha Pál*, *Pápai Gábor*, *Szónyi János*, *Molnár György*, *dr. Bach István*, *Bús Mária*. Többek közt elhangzott, hogy a nálunk most 15 forintos tölgycsemete a szomszédos Ausztriában 150–180 forintnak megfelelő euróba kerül. Javaslat volt, hogy ha az állami szektor drágállja a csemetét, akkor termeljen csemetét és törje le az árakat. A hosszú távra tervező erdőgazdálkodó éppen a csemetetermelést tartja saját kontrollja alatt. Volt olyan vélekedés is, hogy az ideai magas csemeteárban benne van a tavalyi elégett felesleg ára is. Az is elhangzott, hogy a szaporítóanyag témában nincsenek igazi piaci viszonyok, hiszen mindenki meghatározott veszőkörtől vásárol, s ezzel szemben az is, hogy szerencsére kínálati piac van. Ismert, hogy a szűkített keresleti piac a minőség halála. Ha a teljes folyamatot nézzük, akkor egy államilag szabott áras rendszer (erdőtelepítési és erdőfelújítási egységárak) döntően befolyásolja a piaci struktúrában tevékenykedő erdőgazdálkodók lehetőségeit.

Bús Mária

♦♦♦

Az *Erdőfeltárási Szakosztály* 2003. március 5-én tartotta Budapesten évkezdő szakosztályülését. A résztvevők meghallgatták a 2002. év tevékenységéről szóló beszámolót, majd elfogadták a 2003. év terveit. A szakosztály javaslatot tett egyesületi kintüntetésekre. Beszámoló hangzott el a SAPARD Irodákhoz benyújtott pályázatokkal kapcsolatos tapasztalatokról, valamint a várható eredményekről. Javaslatként hangzott el, hogy az erdőfeltárást és

a mezőgazdasági területek feltárását együttesen kellene kezelni és integrált feltáráshálózatokat kellene kialakítani. A mezőgazdasági utakkal együtt épülő erdészeti utak esetében a pályázat is sikeresebb lehetne. Tájékoztató hangzott el arról, hogy az FVM-hez benyújtott pályázatokban meg kell nevezni a felelős műszaki vezetőt. A felelős műszaki vezető jogosultsággal rendelkező erdőmérnök lehet, akinek igazolnia kell szakirányú végzettségét, valamint egy minimális gyakorlatot. A vita közben ismételt felvetődött az évek óta problémát jelentő szakértői és tervezői jogosultság kérdése.

Dr. Kosztká Miklós

◆◆◆

Az *Egri Helyi Csoport* 2003. 02. 04-én az egri „Forrás” Gyermekek-Szabadidőközpontban tartott rendezvényének témája az EU-csatlakozás erdészeti – természetvédelmi vonatkozásai, illetve a nemzeti erdőstratégia volt.

A csoporttitkár rövid köszöntője után *Kovács András*, a Magyar Természetvédelmi és Madártani Egyesület EU-csatlakozási programvezetője ismertette a „Natura 2000” programot. Áttekintést adott a programba bevonásra tervezett területekről, a környezetkímélő mező (erdő) -gazdálkodás esetén megpályázható közösségi pénzekről.

A második előadást „A magyar erdőgazdálkodás az EU kapujában” címmel *Szedlák Tamás* főtanácsos (FVM Erdészeti Hivatal) tartotta.

Előadásában vázolta, hogy a közösség agrárpolitikájának meghatározója a vidéki lakosság megélhetésének biztosítása, a helybenmaradásra való ösztönzés, a vidékfejlesztés. E politika megvalósulásában döntő szerepet játszik, hogy a hét-éves tervezési ciklusokban (jelenleg 2001-2007) meghatározott közös pénzek közel felét az agrárium kapja. Megemlítette, hogy közös agrárpolitika létezik, közös erdészeti politika viszont nincs.

A mezőgazdaság (erdészet) támogatása pályázati úton, egyrészt a Strukturális Alapból, másrészt terület, állatállomány stb. alapján a Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alapból lehetséges. A támogatások elsősorban a magánerdő-tulajdonosokhoz juthatnak el.

Pallagi László elnökségi tagunk nehezményezte, hogy az állami erdők igen korlátozottan (csak károk helyreállítása) támogathatók EU-forrásból, pedig a vidéki népesség megtartásában ugyanolyan szerepük van, mint a magánerdőknek.

Szünet után *dr. Mészáros Károly*, az erdőmérnöki Kar dékánja, az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet vezetője ismertette az Intézeten belül működő Nemzeti Erdőprogram Programiroda tevékenységét. Vázolta a nemzeti erdőstratégia és erdőprogram felépítését, az eddig végzett munkát. Előadásában megemlítette, hogy a szakértői tevékenység után összeállított Fehér-könyv a 2002. évi WOOD-TECH-en lépett ki a nagyközönség elé, jelenleg a társadalmi vitája tart. A társadalmi vita után az átdolgozott anyag kerül reményei szerint a döntéshozók elé.

Az előadás után több hozzászólás is elhangzott. Közülük a teljesség igénye nélkül néhány:

Schmotzer András megemlítette, hogy elég volt sodródni az árral. A NES-ben meg kell fogalmazni mit látunk helyesnek mi erdészek az erdő tulajdonviszonyai, a természetes erdők aránya, a fafajmegoszlás, a közhasznúság tekintetében.

Ormos Balázs az erdők érdekében való lobbizásra ösztönözött.

Dr. Kovács Jenő és *Jung László* a fa mint újratermelhető energiaforrás CO₂ forgalomban betöltött kedvező szerepét húzta alá.

Kovács Ferdinánd kiállt az állami erdők fontos szerepe mellett, amelyekben a társadalom számára is kívánatos gazdálkodás mintául szolgálhat a magántulajdonosok számára is.

Fejes Dénes eddigi tapasztalataira hivatkozva megemlítette: a szakma komoly kérdésekben nyilvánosan eddig is konzensusban volt, de a politika által megszűrt anyagokban (pl. Erdőtörvény) már többnyire nem az köszönt vissza.

Varga Béla kifogásolta, hogy a NES bár szavakban kiemelt figyelmet szentel a természet szerű erdőgazdálkodásnak, az ennek legfőbb gátját jelentő túltartott nagyvadállományt nem e szempontból veszi górcső alá, így végül is a jelenlegi vágásos gazdálkodás konzerválását segíti.

Végezetül felmerült egy olyan javaslat, hogy a társadalom erdőkkel kapcsolatos elvárásait célszerű volna megszondáztatni a NEP irodának. Először a „szakma” felé az Erdészeti Lapokban a legfontosabb kérdésekről egy kérdőívvel, majd a médiákban különféle gyors közvélemény-kutatási technikákkal.

Zárásként néhány időszerű tájékoztatás hangzott el a 2003. évi Vándorgyűlésről, és a Nemzeti Földalapról.

Az eseményről tudósított a helyi rádió, tv és a nyomtatott sajtó is. A téma aktualitását és a kiváló előadásokat minősítette, hogy az emlékezetes „hőhelyzet” ellenére is a mintegy 120 érdeklődő késő estig kitartott.

Garamszegi István

csoporttitkár

Képesek-e a szajkók átalakítani a fenyveseket?

A „Forst und Holz” című lap 2002/20. számában korábban olvashattunk egy gondolatébresztő cikket az elegenden fenyvesek átalakításáról, melyben a szajkók által terjesztett tölgyfák is szerepet játszhat. Azonban nem részletezi bővebben az említett tudósítás a kocsányos és kocsánytalan tölgy között tapasztalható különbségeket. Az egyes erdőgazdasági körzetekben eltérő termőhelyeken fordulnak elő ezek az állományok, így a felújíthatóságuknál ezeket a szempontokat is figyelembe kell venni. Egy német erdőmérnök hallgató diplomamunkájában részletesebben is foglalkozott a kérdéssel. Alapos botanikai felvételezést végzett, melyet a vetőmagszükséglet pontos kiszámításával egészített ki. Megállapította, hogy az állomány-átalakítás sikerét nagymértékben befolyásolják még a makkok csírázóképesége és a csírcsemetek megmaradási esélyei is. A szajkók hatása mindezek mellett csak csekély mértékben érvényesül.

Ref.: **Kovács Richárd**

Miniszteri, főpolgármesteri látogatás könyvtárunkban

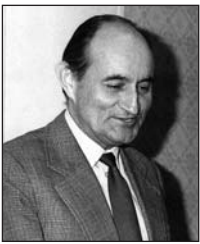
Kóródi Mária környezetvédelmi és vízügyi miniszter és *Demszky Gábor* főpolgármester 2003. február 25-én az Erdészeti Információs Központban megbeszélést folytatott.

Kóródi Mária és *Demszky Gábor* találkozáján szó esett Budapest közeljövőben megszülető Zöld Alkotmányáról és az ehhez kapcsolódó cselekvési, támogatási tervről, valamint az Uniótól igénybe vehető erdősítési támogatásokról.

A megbeszélést követően a magas beosztású vendégek látogatást tettek könyvtárunkban és tetszésnyilvánításuk mellett bejegyezték nevüket a vendégkönyvbe. A miniszter asszony bejegyzéséből: „Hiszek abban, hogy a ma itt elmondottak valóra válnak, Európa = több erdő. Hiszek abban, hogy a táj és a kultúra megőrzése valódi érték. Köszönöm azoknak, akik tesznek érte.”

Riedl Gyula
könyvtárvezető

Búcsú Pagony Huberttől (1945–2002)

2003. január 19-én, vasárnap érkezett a hír: Pagony Hubert életének 78. évében meghalt. Tudtuk, hogy a szíve nagyon gyenge, de reménykedtünk, hogy a közelgő tavasz nemcsak nagy szerelmének, az erdőnek, de saját magának is megújulást fog jelenteni.

1925-ben Surdon született, erdészcsaládban, apai ágon minden őse erdész volt. Édesapja alapította a surdi faiskolát, szakmánk egyik büszkeségét. Nem csoda, hogy a zalai erdőkben már gyerekkorában életre szóló barátságot kötött a természettel. A szülői házból, majd Nagykanizsán a piarista gimnáziumban szerzett alapos tudást, műveltséget. Emberi kapcsolataira jellemzők Wass Albert csodálatos sorai az Erdők könyvében:

„Csak baladsz csendesen, gyönyörködve, céltalanul, s egyszerre csak kilépsz az Angyalok Tisztására. Nem is tudod, hogy ez az, mivel az angyalokat nem láthatja a szemed. Csak annyit látsz, csak annyit érzel, hogy csodálatosan szép. És megállasz. És abban a pillanatban megnyílik a szíved, és az angyalok észrevétlenül melléd lépnek, egyenként, lábujjhegyen, és bele-
rakják kincseiket a szívedbe. A legnagyobb kincseket, amiket az ember számára megteremtett az Isten. A jóságot, a szeretetet és a békességet.”

Kereken 60 évvel ezelőtt, 1943-ban kezdte meg tanulmányait Sopronban, az Akadémián. A világháború tragikus eseményei sem akadályozták meg abban, hogy a második szemeszter utáni nyári gyakorlatot Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Görgényesen végezze.

„Hinni kell abban amit csinálunk!”

Az Egyetem Erdővédelemtani Tanszékének lett tanársegédje. Tanítómestere Haracsi Lajos volt. Itt került kapcsolatba a gombák világával, itt kezdődött mikológiai pályafutása. Ő volt ez első erdész aspiráns, aki Magyarországon töltötte aspiránsi éveit.

1960 decemberéig a Főiskola oktatója, adjunktus. Nagyon sok feladatot vállalt, mert az 1956-os forradalomban az oktatói gárda egy része külföldre távozott, így az itthon maradtokra hárult más szék munkája is. Haracsi professzorral együtt éveken át el-láták az Erdőművelési és Erdőtelepítési Tanszék oktatói munkáját is.

1960-ban megalakult az Erdészeti Tudományos Intézet önálló Erdővédelmi és Vadgazdasági Osztálya. Az osztály alapítója, szervezője és első vezetője Pagony Hubert volt.

A kutatói pályán eltöltött több mint 50 év az erdész-patológusok és -mikológusok nagy, iskolateremtő alakjai közé emelte. Sikereinek titka azon túl, hogy hitt abban amit csinál, talán azzal is magyarázható, hogy megmaradt erdésznek.

Megszerezte a Magyar Tudományos Akadémia kandidátusi és doktori fokozatait,

címzetes egyetemi tanár volt, írt több mint 140 tudományos dolgozatot, két kiadást is megért nivódíjas könyvet, egyetemi jegyzeteket, szerkesztett képes határozókönyvet, és szinte valamennyi monografikus könyvben szerzője volt az erdővédelmi fejezetnek. Lelkes szervezője volt az immár 41 éve folyamatosan üzemelő Erdővédelmi Figyelő- Jelzőszolgálati Rendszernek, az Erdővédelem Komplex Rendszerének, amire épült tulajdonképpen a nagy területű erdőkár-felmérési hálózat. Több, a gyakorlatban is alkalmazott erdővédelmi módszer kidolgozása is a nevéhez fűződik, mint pl. a tűkarcgomba elleni technológia, és a gyökérrontó tapló esetében alkalmazható biopreparátum, a Penofil kifejlesztése és szabadalmaztatása. Foglalkozott a nyárák álgesztesedésével, laskagomba ol-tással, faanyagvédelemmel, a tölgypusztulással, hogy csak néhányat említsék. A sokat hangoztatott „savas esők” elmélettel szemben ő a vízháztartási zavarok által indukált kárláncolatok kialakulása mellett tört lándzsát – helyesen.

Színvonalas szakmai munkája elismeréseként több kitüntetésben is részesült:

Többször volt az Erdészet és az Intézet Kiváló Dolgozója, kapott miniszteri elismerést és megkapta a Munkaérdemrend arany fokozatát. Tulajdonosa a Vadas Jenő, a Carolus Clusius és az Ember az Erdőért emlékérmeknek, valamint a Pro Silva Hungariae kitüntetésnek.

*Hát elbúcsúznak tetőled
Hűséges jó barát,
Befogad téged most a sír,
Pajtás jó éjszakát!*

Dr. Tóth József

Bulyovszky Miklós (1919–2002)

**aranyokleveles, Pro Silva Hungariae-
díjjal kitüntetett erdőmérnök**

Az 1943-ban valetált, ma már kis híján gyémántokleveles bánya-, kohó- és erdőmérnökök szomorú szívvel búcsúznak Miklós barátunktól.

1919. szeptember 17-én Edelényben született értelmiségi családban. 1938-ban a sárospataki református gimnáziumban érettségizett, s 1944-ben Sopronban szerezte meg erdőmérnöki oklevelét.

Szakmai pályafutását a Miskolci Erdőgazgatóságon kezdte, ahol – többek között – a ládi fűrészüzem vízhűtőtornyát ő tervezte.

Aztán a Bustyaházai Erdőgazgatóság-hoz helyezték át, majd 1944 októberében bevonult katonának, és 1944 karácsonján több ezer mérnöki oklevéllel rendelkező karpaszományos honvéddel együtt kivitték Németországba. Angol fogságba került, s onnan 1946 májusában került haza.

A háború után a Váci Erdőgazgatóság-hoz kapott beosztást. Tevékeny, gazdag, de meglehetősen hányatott életpályája itt kezdődött. Két évig Márianosztrán, majd Börzsönyirtápusztán dolgozott mint erdőgondnok. Életpályájának ez volt a legszebb, örömteli, boldog időszak. A Börzsöny szerelmese lett.

1950-ben a Salgótarjáni Állami Erdőgaz-

dasághoz helyezték át, s 3 évig annak a főmérnöke volt. 1953-ban a Miskolci Erdőgazdasághoz került, s ott 5 éven át a bányabükki erdészet vezetőjeként dolgozott. 1958-ban a Keletbükki Állami Erdőgazdaság központjában, majd – az átszervezés után – 1968-ban az Erdőrendezőszéknél erdőfelügyelői beosztást kapott.

1969. év elején áthelyezték a MÉM Vadászati és Vadgazdálkodási Főosztályára és ott dolgozott 1980. januári nyugdíjazásáig. E 10 év alatt több olyan sajátos erdőgazdálkodási eljárást dolgozott ki.

Pályafutása során több jelentős újítással is gazdagította szakterületét. Ilyen volt például a nagyvadszámlálásra és a rönkvontató hüvely alkalmazására vonatkozó javaslata.

Nyugdíjazását követően az ország egész területére kiterjedő erdészeti és vadászati igazságügyi szakértői munkát végzett. Összesen mintegy 240 szakértői véleményt készített.

2000 szeptemberében, 57. évfolyam-találkozónkon még velünk volt. 2002. szeptember 27-én rövid szenvedés után minden élők útján végleg elment közülünk. Utolsó útjára, saját kérésére, csak közvetlen családtagjai kísérhették el. Így mi csak most, megkésve, fájó szívvel búcsúzunk Tőled! Isten Veled! Üdv az erdésznek!

Halász Aladár

Burkali László (1945–2002)

Életének 57. évében elhunyt Burkali László, a KAEG Rt. Mosonmagyaróvári Erdészeti és Vadgazdálkodási Osztály vezető erdésze.

1945. február 15-én született Tényőn. Általános iskoláit is itt végezte, 1959-ben

a Soproni Széchenyi Gimnáziumban kezdte meg középiskolai tanulmányait, majd a következő évben a Soproni Erdészeti Technikumban folytatta, ahol 1964-ben végzett jó eredménnyel.

Ezután a Kiszalföldi Erdőgazdaság Mosonmagyaróvári Erdészeti Osztályához került gyakor-noknak.

1964–66 között katonai szolgálatot teljesített, és 1967. január 1-től az Észak-Hansági Erdészeti Krisztinabereki kerületében lett kerületvezető erdész.

Ezen időre esett a nagy Hanság-fásítás utolsó szakasza. 1975-ben 140 ha erdőtelepítést végzett kerületében.

1976-ban került a Mosonmagyaróvári Erdészethez, a diósi kerület vezetőjének.

1980-tól a Rajka-Dunakiliti tározótóti termelések miatt kerületében a fahasználati munkák csökkentek, munkája ekkor elsősorban nevelővágások elvégzése, erdőművelés és csemetetermelés volt. Sikeresen fel-számolta szankciós erdőfelújításait, munkáját mindig lelkiismeretesen és szakszerűen végezte.

Lépést tartott a szakma fejlődésével, kerületében elsőként alkalmazta a mélylátásos erdőfelújítást.

Jó kolléga, jó barát volt.

1991-ben került a Mosonmagyaróvári Erdészet központjába fahasználati műszaki vezetőnek. Ebben a munkakörében is megállta helyét, egészen 1993-ig, amikor is átszervezés során munkaviszonya felmondásra került.

Hosszú szenvedés után, egy éve, hogy itt hagyott bennünket.

Kedves Laci Barátunk! Nyugodj békében!

Vásárhelyi Jenő (1899–2002)

A volt községi körjegyző és számviteli felügyelő életének 103. évében, 2002. július 19-én elhunyt.

Jenő bácsi Erdélyben, Maroshévízen 1899. július 31-én polgári családban született. Édesanyja Benkő leány volt, aki rokoni kapcsolatban állt Benkő Zsuzsannával, a nagy matematikus, Bólyai Farkas feleségével.

Anyai nagyapja a Kolozs megyei Gyula községben erdészként szolgált.

Iskoláit Nagyenyeden, Csíkszeredán és Kolozsvárt végezte. 1919 őszén a kolozsvári gazdasági akadémián kezdte el tanulmányait. Sajnos a főiskolát nem folytathatta, mert a magyaroknak Magyarországon a helyük jelzővel 1921 februárjában repatriálták a családot.

Másfél évig Hejőcsabán szükséglakásban laktak. Anyagi nehézségek miatt tanulmányait folytatni nem tudta.

Egy évvel később beiratkozott a Miskolcon kezdődő közigazgatási tanfolyamra. A tanfolyam elvégzése után pályázat útján 1924 őszén elnyerte a tornaszentandrás körjegyzői állást. Négy év múlva Jósvalfő körjegyzőjévé választották. Onnan Perkupára került, majd Szikszón kapott főjegyzői megbízatást, mely beosztásból 1945-ben leváltották. Ettől kezdve fizikai munkát végzett, még a Dunántúlra is elszerződött erdőgazdasági munkára.

1953-ban lett a színi erdőszakot könyvelője, majd az erdőgazdaság központjában számviteli felügyelői megbízást kapott.

Verseket írt.

Jósvalfőn, az ottani értékes tevékenységének elismeréséül díszpolgári címet kapott.

Nyugodj békében.

Schalkház Lipót

Szilágyi József emlékére (1938–2002)

Szilágyi József a Nyírerdő Rt. Fehérgyarmati Erdészetének volt kerületvezető erdőse, 1938. november 24-én született Jármban. Az erdőszeti technikumot Debrecenben, ill. az iskola át-

helyezése után Szegeden fejezte be.

1957-ben az akkori Nyírségi Állami Erdőgazdaság Jánki Erdészetében mint fásítási műszaki vezető állt munkába.

1968-ban az „Új gazdasági mechaniz-

mus” hatásaként a Nyírségi és Hajdúsági Állami Erdőgazdaságot egyesítették, FEFAG néven. Az erdőszak is újja szerveződött a Vásárosnaményi és Jánki Erdészetből Fehérgyarmaton. Munkaköre megszűnése után, kerületvezetőként a túrricei, majd a jánki kerületekben is töretlenül folytatódott az erdővel való gondos, precíz, az elhivatáshoz hű törődés. A rendszerváltozás utáni években, több száz hektár gyepen végzett erdőtelepítést, a kisnaményi községhatárban. Példaadóan ismerte és őrizte a szigorúan védett lágyszárúakat: a kapotnyaktól az íriszkegig. Hosszú éveken át üzemeltette az ERTI jánki fénycsapdáját.

Ifjabb éveiben rendszeresen sportolt, később is szívesen járt helyi sportrendezvényekre.

2000-ben vonult nyugdíjba.

A rövid pihenés ideje alatt sem szakadt meg a kapcsolatunk, bármikor számíthatunk rá, legyen szó vágásjelölésről, makk felvásárlásról.

Örök nyugalma helyére a jánkmaitsi temetőben kísértük el. A kollegák tölgyfalevel koszorújára az alábbi Reményik Sándor idézet íródott:

„És árvaság egy van, feleim:

Az erdőn kívül lenni!”

Nyugodj békében, Isten veled!

Péter Ferenc (1927–2002)

Zala megyében, Pórszombaton született 1927. augusztus 6-án.

Édesapja a Zala-bakcsi Erdészet parádékoscsisa volt, talán innen kapta az indíttatást, hogy élet-hivatásul válassza az erdőgazdálkodást.

A polgári iskoláit Lentiben végezte, majd az Ikervár-Péterfa Erdészeti Szakiskola hallgatója lett.

Gyakorlati éveit a Mecseki Erdőgazdaság Sásdi Erdészeténél töltötte, hogy aztán visszakerülhessen szeretett fenyvesei közé szűkebb hazájába. Hivatásának elején az Őrségi Állami Erdőgazdaság Csákánydoroszlói Erdészetének Csörötnek-Huszászi kerületét vezette.

1954. október 1-jén már az Észak-zalai Állami Erdőgazdaság Szentgyörgyvölgyi Erdészeténél kerületvezető, majd később műszaki vezetői feladatokat lát el. Ekkor költöznek véglegesen Szentgyörgyvölgyre, ahol élete végéig gondozza csodálatos birodalmát, a lakóházát körülölelő karácsonyfa-telepet.

1970. január 1-től a helyi tsz erdőszeti ágazatvezetője lett egészen nyugdíjba vonulásának napjáig. Többszörös kiváló dolgozó, valamint a „Mezőgazdaság kiváló dolgozója” kitüntetésre.

1985-től a Kerkavölgye Vt. elnöke, 1996-ban Nimród Éremmel tüntették ki.

40 év és 85 napi szolgálat az erdőért, majd még 12 év a vadakért, s egy egész élet a Családjért.

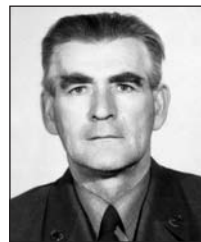
Éz év június 17-én adta vissza testét a Te-

remtőnek, melyet a szentgyörgyvölgyi temetőben helyeztek örök nyugalomra.

Isten áldásával pihenjen békében!

Varga István

Kovács Lajos (1918–2002)

„Az erdőszak isten legszébb templomának, az erdőnek papja, hű és jólelkű pásztorja, egyben szigorú, de igazságos bírálója.” A hivatásos vadász ars poeticáját ültette át és vallotta egész életében.

Nehéz elhinni, hogy nem jön több nyugdíjas találkozóra a Kiszálkői Erdőgazdaság Ravazdi Erdészetének doyenje. Nem hallgathatjuk színes történeteit, nótázását, szavait, melyeket mindig áthatott az erdők mérhetetlen szeretete és tisztelete.

Sokorópátkán született egy 7 gyermekes paraszti családban, már gyerekként az erdőhöz kötődött, erdei munkásként, favágóként kezdett dolgozni. Hamar észrevették benne a fogékonyságot és elküldték tanulni az Ásotthalmi Erdészeti Szakiskolába. 1954-ben szerzi meg az erdőszaképesítést és rögtön kerületet kap Tényőn. Elvülhetetlen érdemeiket szerez az erdőn erdősítési munkákban. Mindig is az erdőművelés állt közel a szívéhez. Csemetekertet is vezetett. 1966-ban helyezik át az erdőszak likivarsányi kerületébe, Gicre. Bár szíve mindig visszahúzza Tényőre, itt is maradandót alkot, szép természetes felújításokkal és fenyőtelepítésekkel. Ez utóbbi közül egy ma is az ő nevét viseli. 1978-ban vonul nyugállományba.

Felettesei és beosztottai egyaránt nagyon szerették, hiszen mindenkinek a maximális tiszteletet adó, a hivatását a végtelenségig szerető ember volt. Magas termete, még 80 év felett is rendkívül jó tartása még sokáig elkísér bennünket. Feleségét – akivel 48 évig élt szeretetben – 3 éve vesztette el. 2002. november 5-én 3 gyermeke, 6 unokája, 2 dedunokája és számtalan barátja, tisztelője kísérte utolsó útjára.

Lajos bácsi, sosem feledünk!

Varga Tibor (1929–2003)

Szülőfalujában, a Korom-hegy alatti Vily község temetőjében kísértük utolsó útjára Varga Tibor kollégánkat, a széles körben ismert szakembert, az Országos Erdészeti Egyesület egykori alelnökét, aki „erős volt, mint szülőföldünk legszebb és legjobb fája, a zempléni tölgy... erős volt, mert ismerős talajban gyökeresedett, korán gyermekkorától magába szívta az erdő és az erdei munka minden szépségét és keservét” – mondta búcsúztatójában az ország összes erdőse nevében is Cserép János, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, az Északerdő Rt. vezérigazgatója.

Varga Tibor, mint szegény sorsú, falusi tehetségvizsgás gyerek került 1941-ben a sárospataki gimnáziumba, de édesapja korai halála miatt csak négy osztályt végezhetett.

A híres pataki kollégium szellemi irányítást is adott diákjainak és ehhez az örökséghez élete végéig hű maradt. Ebben a szellemen gyökerezett nála a szülőföld és a szakma szeretete, a tanulni akarás, a kollegialitás mind a munkában, mind az egyesületi életben.

A nyári vakációkon az erdőre is elkísérte édesapját, aki talpfafaragó volt a Károlyi-uradalomnál. A forgács rakásolása közben tanulta megismerni a hegyközi tölgy kiváló szerkezetét, de a korai halál és a családfenntartói kötelesség új irányt szabott életének. Erdei munkásként elvégezte az erdőgazdaság házi tanfolyamait, majd a Kiss Ferenc Erdészeti Technikumot. 1958-tól fahasználati majd gépesítési műszaki vezető a vilyipusztai erdészetnél, ahol az országban is első között kezdett dolgozni a Stihl-Contra motorfűrész, az Unimog-Zelap gépcsoport, a VLU-4 kötélpálya.

1964-től erdészvezető és munkahelyei összekapcsolódnak az erdészeti összevonásokkal. Vilyipusztán Sátoraljaúj hely, majd Sárospatak következett, ahol a legfontosabb munkájának tartotta a bodrogközi erdőfelújítások szakszerű végrehajtását.

Itt is előszeretettel gépesített és SZ-100-as traktorok, tuskókiemelő, mélyszántó ekék, ELLETARI tuskófúró munkáját szervezte. 1969-ben még robbantásvezető képeztést is szerzett, hogy ne kelljen a műszakra várni a vastag tölgytuskók robbantásával.

Munkáját széles körben meg- és elismerték és ennek köszönhetően 1975-től két cikluson keresztül az OEE egyik alelnöke volt. Járt az országot és nagy gyakorlati tapasztalata, emberismerete, szervezőképessége révén aktív részese volt az egyesületi, szakmai rendezvényeknek.

1983-1990 között, mint hegyközi erdészeti igazgatóság műszaki vezetője különböző ágazatokat irányított és nyugdíjasként is állandó és aktív részese volt az egyesületi összejöveteleknek.

Több évtizedes eredményes munkásságát különböző kintutetések tucátjával ismerték el az illetékesek, jutalom- vagy hivatalos útjai során Bécstől Moszkváig ismertette a magyar erdészek sikereit, gondjait, feladatait.

Idézzünk a búcsúztatóból: „Kedves Tibor Bátyám! Arra tanítottál: nekünk is kötelességünk, hogy unokáink örökségként jó tölgyeseket, jó erdőket és jó szakembereket neveljünk. Sokan és sokat tanultunk Tőled! Nem felejtünk el! Nyugodjál békében!”

Járasi Lőrinc

Szabó Antal (1929–2002)

1929. augusztus 9-én született Hajdúnánáson.

Szülei földbirtokosok, de ő, ki tudja, miért, nem ragaszkodott a megélhetésnek eme formájához, hiszen első

mesterlevelét asztalosként kapta. Később aztán már nem szakadt el a fától, erdőmérnöki oklevelét 1954-ben veszi át Sopronban.

Gyakorlati éveit a Budapesti Fűrészek cégnél töltötte 1955 és 57 között. Ezt követően a Vértés Erdőgazdaság Tatabányai Erdészeténél előadó, majd 1960-tól visszakerül Sopronba, ahol a Faforgács Feldolgozó Szövetkezeti Vállalat művezetője lesz.

1963 után az Észak-zalai Állami Erdőgazdaság Szentgyörgyvölgyi Erdészetének műszaki vezetője, egészen annak megszűnéséig, '69 december 31-ig.

1970-től nyugdíjazásáig Csesztregen a Petőfi Mgtsz erdészeti ágazatvezetője volt, a kollektíva teljes megelégedésére. Vezetőként és magánemberként egyaránt halk szavú, jó humorú ember volt, értett a munkások nyelvén.

Jogosítványa nem lévén, kerékpárral járta a területét, elhíresült mondatá vált az a válasza, melyet a mobiltelefonos világ előtt, munkatársainak azon kérdésére, hogy – Hol találjuk Tóni bácsi, ha valaki keresné? –, „Gyerekek, Nemesnéptől Ramocsáig az erdőben megtaláltok”, volt a válasz. Lehetett az év bármely munkanapja, ő mindig öltönyben, nyakendőben jelent meg a munkahelyén.

Kitűnően értett a zöldségajtatáshoz, családi házában kertjében, a fóliában mintaszerűen termelte meg a primórát. Nevéhez fűződik a tsz csemetekertjének megalapítása, ahonnan minőségi csemetékkel látta el az ágazatot.

Nyugdíjas éveinek kezdetén még gyakran kibiciklizett az erdőbe, érdekelte a folytatás, biztos kezekbe kívánta tudni az elkezdett művet.

Egészségi állapota hirtelen megromlott, s utolsó éveit leánya, Márti családjánál töltötte.

Június 14-én ment el közülünk, a csesztregi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Varga István

Németh Róbert (1928–2003)

Szeretett Kollégánk, Németh Róbert 2003. január 23-án örökre itt hagyott bennünket.

1928. július 11-én született Gönyűn. Szegény családból származott. Általános iskolai tanulmányait Gönyűn végezte. Már gyermekkorában vonzódást érzett a természet iránt. Gyakran segédkezett a Gönyű környéki erdők ültetési, ápolási munkáinál, segítve a család szűkös anyagi megélhetését.

1954-ben erdészeti szakiskolai végzettséget szerzett Ásotthalmon. Még ebben az évben ki nevezést kapott a Bagaméri Kerület kerületvezető erdész munkakör betöltésére, és itt dolgozott 35 évet, nyugdíjba vonulásáig, 1989-ig.

Gyakorlati éveit során nagy gondot fordított a kerületi és erdészeti dolgozók segítségére.

Emberséges, megértő, de egyben következetes ember volt, aki tisztelte és becsülte az erdészeti munkát, az erdészeti munkában tevékenykedőket. A dolgozók bizalmat éreztek személyében és szakszervezeti vezetőnek választották, hogy képviselje érdekeiket. A Győri Erdészet szakszervezeti főbizalmi tisztséget egészen nyugdíjba vonulásáig töltötte be. 1981-ben a magyar szakszervezeti mozgalomban végzett munkájáért SZOT Oklevelet, 1988-ban a Szakszervezeti Munkáért Kitüntető Jelvény arany fokozatát kapta meg.

Mély fájdalommal érzünk mi erdészemberrek, akik ismertük, szerettük és szakmailag nagyra becsültük.

35 évet dolgozott kerületvezető erdészként a Győri Erdészet „Bagamér” Dunántéri erdőkerületében.

Irányítása alatt 120 ezer m³-t meghaladó fatömeg került letermelésre, nagyrészt vízi úton elszállításra, értékesítésre, és mintegy 350 ha új erdő létesült a letermelt faállományok helyén szakmai tudásának elismeréséül, a letermelt erdőknél jobb minőségben.

Nagy szakmai szeretettel, szívügyének tekintve gondozta és ápolta kerületének fiatal erdőültetéseit és idősebb erdőállományait.

Életéhez hozzátartozott a vad gondozása, védelme, vadászati szenvedélyén keresztül a minőségi vadállomány megvalósítása. Tisztelte és szerette kollégáit, munkatársait. Kellemes, megnyerő modora, szerénysége, szakmai tudása, önzetlensége, vendégszeretete örök emlékekkel és mély nyomokkal véssődött be lelkünkbe.

Emléked örökre élni fog a Bagamér kerület szép nyárfás erdőállományaiban, szerett családodban, bennünk, kollégákban, munkatársakban, barátaidban.

Nyugodj békében!

Üdv az Erdésznek!

(Kollégák, munkatársak, barátok)

A lapot Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» OBSERVER «

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

**OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím: www.oee.hu**

**Az Országos Erdészeti Egyesület
2003. évi Vándorgyűlésének** jelmondata tükrözi,
hogy közös célért, közös úton kell haladnia az
egész társadalomnak.

Ennek jegyében kerül megrendezésre az idei találkozó Magyarország legmagasabb hegycsúcsán, a Kékesen **2003. július 4-én**
Az Egyesület éves Közgyűlését **2003. július 5-én** Gyöngyösön a Mátra Művelődési Központban tartja.

Az Egyesület történetében az EGERERDŐ Rt. ötödik alkalommal lesz házigazdája az erdészek hagyományőrző eseményének.

Tervezett programok:

- a mátrai erdőgazdálkodás bemutatása
- a Nyirjesi ERTI kísérleti területének bemutatása
- a természetvédelem jelentősége a Mátrában

A részletes program olvasható az EGERERDŐ Rt. honlapján (www.egererdo.hu), valamint megtalálható a Helyi Csoportok titkáraihoz eljuttatott ismertetőben.

A jelentkezéssel kapcsolatban tájékoztatás és felvilágosítás:

Schmotzer András
30/466-2617
vandorgyules@egererdo.hu
Postacím: 3301 Eger, Kossuth Lajos u. 18., Pf. 55.

Csóka György, Hirka Anikó és Csiky Zsolt:

Az erdővédelem magyarországi szakirodalma (1792-2000)

A szakirodalom az egyik legértékesebb hagyaték, amit egy adott kor kutatói egy későbbi kor számára hátrahagynak. Benne összegződnek azok a felfedezések, eredmények és tapasztalatok, amiket egy témakör művelői „kitermeltek”. A szakirodalom ismerete a kutatás és a gyakorlati élet számára egyaránt nélkülözhetetlen.

Az Erdészeti Lapok 1862. évi megalapítását követően a magyar nyelvű erdészeti szakirodalom gyors fejlődésnek indul. Az erdővédelem szakemberei a kezdetektől napjainkig az erdészettudomány legtermékenyebb szakirói közé tartoznak. Ezt bizonyítja az a rendkívül gazdag anyag, amit CD-n tárolt gazdag szakirodalmi adatbázisban találunk. A lemezen mintegy 1000 szerző közreműködésével készült, 3266 erdővédelmi tárgyú publikáció bibliográfiai adatait találjuk. Közülük 1200-hoz hosszabb-rövidebb összefoglaló is tartozik. A szöveges és képi tartalom kinyomtatva egy 850 oldalas, B5-ös méretű könyvet adna.

Az adatbázisban rendkívül sokféle módon (pl. kulcsszavak, szerzők, folyóiratok, megjelenés éve, címben szereplő kifejezés, kivonatban szereplő kifejezések stb.) kereshetünk. A keresés szempontjait természetesen szabadon kombinálhatjuk is. Az eredménylistát kinyomtathatjuk, de vágólapra helyezve más Windows programokban (pl. szövegszerkesztők) is használhatjuk. Egyszerűen megtekinthetjük az egyes publikációkhoz rendelt fényképeket is. Így a szakterületen kevésbé jártas érdeklődők is teljesebb képet kapnak az adott problémáról.

Önmagában is kiválóan használható

is jól használhatják, akik nem „virtuózai” a számítógépnek.

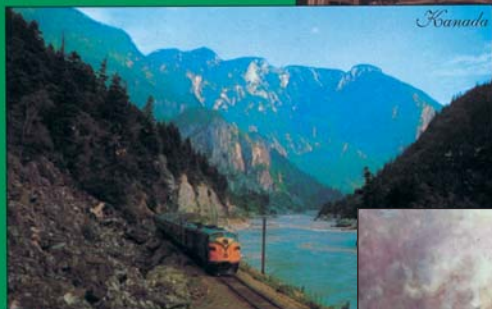
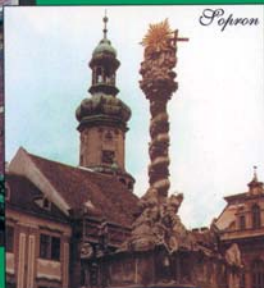
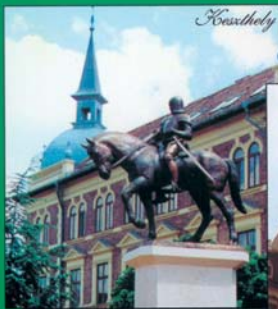
Az elmúlt korok szakirodalmát összegyűjtő és rendszerező bibliográfiák igen jól használhatók mindenki számára, aki az érintett szakterület iránt érdeklődik. Különösen igaz ez akkor, ha könnyen, rugalmasan használhatók, a bennük foglalt információk egyszerűen elérhetők. Az „Erdővédelem magyarországi irodalma” egy kiemelt jelentőségű, szerteágazó szakterület teljességre törekvő bibliográfiája. Ugyanakkor jóval több is annál, hiszen gazdag képanyaga, a publikációk egy részéhez rendelt kivonatok, valamint az informatika biztosította sokoldalú, gyors használhatósága jóval többé is teszi annál. Úttörő vállalkozás, tartalma és használhatósága révén mindenkinek jó szívvel ajánlom, akit az erdővédelem ügye bármilyen mértékben érdekel.

A CD az AGROINFORM Kiadó gondozásában, 2002 decemberében jelent meg. Ára 5500 Ft (ÁFA-val). Beszerezhető az Erdészeti Tudományos Intézet Könyvtárában (1023 Budapest, Frankel L. u. 42-44., Tel: 1-438-5852, Fax: 1-326-1639, e-mail: h12552bod@helka.iif.hu).

Dr. Tóth József
tudományos osztályvezető
Erdészeti Tudományos Intézet
Erdővédelmi Osztály

Pro Silva Hungariae – Magyar Erdőkért – díjat kapott dr. Hagymási László, nyugalmazott főiskolai docens, dr. Hargitai László, a Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Karának tanszékvezető egyetemi tanára. Hrotkó Lőrinc erdőmérnök, az Állami Erdészeti Szolgálat Pécsi Igazgatóságának osztályvezetője.

PINTÉR LÁSZLÓ

LÁTOMÁSOK A

Látomások a múltból címen jelentette meg életrajzi kötetét Pintér László erdőmérnök. A könyv fele az eddigi – Vindornyalak– Keszthely–Sopron–Kanada – életéről szól, míg a kötet második fele versekben tükrözi az idegenbe szakadt, de lélekben örökké a dunántúli dombok között kalandozó magyar életét. Pintér László köteté újabb bizonyítéka annak, hogy ne irigyeljük a gazdag Nyugaton élőket, sokkal inkább tartsuk fontosnak lelki békénket és a szülőföldet.

Dr. József főherceg ÚTI EMLÉREIM AFRIKÁBÓL

Bársony István A VADÁSZAT

Dr. József főherceg: *Úti emlékeim Afrikából* és Bársony István: *A vadászat* című írásait egyesített kötetben jelentette meg hasonló kiadásban a Zalaerdő Rt. A Részvénytársaság az elmúlt évtizedben példamutató buzgalommal támogatott szakkiadványokat. A kiadó nevében Feiszt Ottó vezérigazgató írja: „Megőrzésük, szélesebb körben való megismertetésük céljából karoltuk fel e közel százestendős, meglepően jó nyomdatechnikai kivitelű folyóiratok fakszimile kiadását.” És valóban, aki abban a szerencsében részesül, hogy hozzájuthat a mindössze 200 példányban megjelent gyönyörű kötethez, nemcsak a vadászat olvasmányélményével gazdagodhat, hanem az illusztrációk alapján elmerenghet a pusztításon, amit a fehér ember követett el a fekete kontinensen.
Gratulálunk Zalaerdő!